

Előfizetési díj:
 Negyedévre 1 ft
 Félévre 2 ft
 Egész évre..... 4 ft
 Egyes szám 20 kr.

Megjelen havonként
 kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

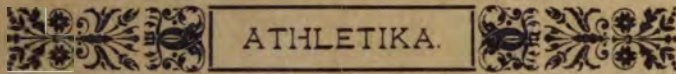
Szerkesztőség
 és
 kiadóhivatal
 Budapest, József-körút
 5. szám.

Kéziratokat vissza nem
 küldünk.

Az „Achilles” Sport-Egylet, az „Aradi Korcs-Egylet, „Magy. Testgyakorlók köre” a „Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,“ a „Bpesti, hegyvidéki turista-Egylet,“ a „Budapesti Korcsolyázó-Egylet,“ a „Budapesti Torna-Egylet,“ a „Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,“ a „Debreczeni Torna-Egylet,“ az „Egyetemi Athletikai Club,“ „Első Magyar Vivó-Egylet,“ az „Érsekújvári Vivó- és Torna-Egyesület,“ a „Fertői Csónakázó-Társaság,“ a „Győri Csónakázó-Egyesület,“ a „Kassai Korcsolyázó-Egylet,“ a „Kolozsvári Athletikai Club,“ a „Kolozsvári „Korcsolyázó-Egylet,“ a „Főv. Vivó-Club,“ a „Körmendi Athletikai Club,“ a „Kunszentmártoni Csónakázó-Korcsolyázó-Egylet,“ a „Magyar-Ovári Torna- és Vivó-Egylet,“ a „Marosvásárhelyi kerékpár-Egylet,“ a „Makói Torna-Egylet,“ a „Maros-Vásárhelyi Korcsolyázó-Egylet,“ a „Lévai Torna- és Vivó-Egylet,“ a „Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,“ a „Maros-Vásárh. Torna-Egyl,“ a „N.-Bányai Torna és Korcsolyázó-Egylet,“ Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet,“ a „Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,“ a „Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,“ a „Nemzeti Hajós-Egylet,“ a „Neptun Budapesti Evező-Egylet,“ az „Ó-Becsei Kerékpár-Egyesület,“ az „Ó-Budai Torna-Egylet,“ a „Pécsi Athletikai Club,“ a „Pozsonyi Hajós-Egylet,“ a „Pozsonyi Torna-Egylet,“ a „Privigyei Korcsolyázó-Egylet,“ a „Rimaszombati Korcsolyázó-Egylet,“ a „Sátoralja Újhelyi Korcsolyázó-Egylet,“ a „Selmeczi Akadémiai Athleta-Club,“ a „Soproni Korcsolyázó-Egylet,“ a „Szabadkai torna-Egylet,“ a „Szarvas Korcsolyázó-Kör,“ a „Szegedi Csónakázó-Egylet,“ a „Szegedi Korcsolyázó-Egylet,“ a „Szegedi Torna-Egylet,“ a „Székely-Udvarhely Korcsolyázó-Egylet,“ a „Székesfehérvári Korcsolyázó-Egylet,“ a „Temesvári Korcsolyázó-Egylet,“ és az „Újvidéki kerékpár- (Bicycl) Egyesület,“ a „Pápai korcsolya-egylet,“ a „Torontái korcsolyázó- és hajós-egylet,“ „Szegedi Kerékpár-egyesület,“ „Veszprémi torna-egylet,“ „Tordai korcsolyázó-egylet,“ „Budapesti Torna-Club,“ „Zombolyai atletikai club,“ a „Szászvárosi atletikai club,“ a „Szolnoki korcsolyázó-egylet,“ a „Budapesti polgári lövészegyesület,“ „Sportkedvelők köre”

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

ATHLETIKA.

A recordok javítása.

Ha átlapozzuk a sportágak különböző nemeiről létező könyveket, ha végig tekintünk a szaklapok rovatain, ha magyar athléta verzenyre kel külföldivel, mindig azt kell tapasztalnunk, hogy az idegenek jobb recordokat érnek el és legyőzik a belföldi sporttársainkat. Tisztelet a kivételnek is; bár az idegenek legyőzése sokszor csak azért volt lehetséges, mert nem voltak a legjobbak közül. Ne ámítsuk magunkat, s ne akarjuk a legyőzéstét különféle „de” és „ha”-val elütni, ez többet árt az ügynek, mint a tények rideg bevallása. Sportnál csak a jól járó versenyzőre és a legpontosabban kimért versenypálya képes a kívánt erőfokról fölvilágosításokat adni, ha ezekben vetjük bizalmunkat és nem is értjük el ama fényes eredményeket, melyek tündöklő csillagok gyanánt állnak előttünk többet használunk az ügynek mint a hossz mérték és versenyzőre hiányos kezelése által. A legpedánsabb szigor minden sport üzésének legelső feltétele és rendhellen becsületesség az eredmények javításának legjobb orvossága.

De ha már most a végököket keressük, akkor azon meglepő tényre jutunk, hogy nálunk eddigelé mindég szem előtt tévesztettek egy fontos czélt, mely az egész külföldi athleticizmus emelője és egyedül ez az, mely a külföldi eredményeket oly magasra képes emelni a mieink fölé. Rövid szóval azt akarjuk a sportot üzők szeméi elé tartani, hogy a külföldi athléták nem folytatnak személyes jellegű versengést, ott nem azt nézik az athléták, hogy egyenkint minél több érmekezt szerezzenek, hogy egyéniségük legyen kitüntetve a sok fiatal leány és aszszony szeméi előtt, hanem ott a *clubért küzd az athléta?* Igaz, hogy azt kellett személyesen is tapasztalnunk, hogy a clubélet összehasonlíthatatlan intenzívebb pl. Angliában, mint nálunk, de ha athlétáink szem előtt tartanák működésüknek valódi célját: az eredmények javítását, le-

hetetlen, hogy a kevésbé erős clubélet dacára is nem volna lehetséges a külföldi recordokat elérni. Nem merem föltételezni, hogy fajunkban kevesebb erő létezik, mint akármelyik sport tekintetében fölöttünk álló nemzetben; sőt ráutalhatunk néhány olyan eredményre, mely a külföld tiszteletét is kivívja!

Egy másik feltétele a recordok javításának: a *külföldi egyletek érintkezése*. Ha végig nézzük a „Herkules” címlapját, szinte csodálkozással látjuk, hogy Magyarországnak nemcsak a régebbi időkbeli előnyösen ismert „M. A. C.” és az újabbkori kitűnő működéséről méltán feltűnt „Kolozsvári Athletikai Club”-ja van, hanem nagyon sok egyéb ily egylet, melyek évente legföljebb egyszer kétszer tűnnek föl a lap hasábjain. Nem volna tehát időszerű évenként egy központi verseny rendezése, melyen az összes clubok képviseltetnének és a hol nem osztatnának ki hivatalosan személyes diszítésre szolgáló érmeke, hanem csakis „Club-díj”-k?! Ha tekintetbe vesszük, hogy hazánkban az erős training ideje télen és tavasszal van szokásban, hogy az utazás legszebb ideje nyár elejére esik, hogy az iskolai tanulmányok június második felében fejeztetnek be, úgy arra jövünk, miszerint június vége, talán 29-iki Péter-Pál ünnepe volna a legalkalmasabb napja egy ilyen országos versengésre amidőn csakis a clubok mint olyanok állanak egymással szemben. A kitűzött díj örök időkre a Club birtoka marad, de rá vesetik a nyerő neve, a győztes clubja viszont saját kebelében tűzhet ki clubérmekeket a nyertes számára, ámbár teljesen fölösleges volna, mert az a dicsőség: a *színi győzelemre vinni* az ország sportembereinek színe előtt, nagyobb kitüntetés, mint egy utólagos csöndes fel-diszítés. Emlékezetükbe idézem a világhírnévre szert tett oxfordi és cambridgei csónakversenyeket! Csakis a speciális szaklapok szokták a résztvettek neveit fölemlíteni, különben csakis s két egyetemről van szó. És mit szóljak az óriási labdázási versenyekről, melyeket Anglia déli vidékén volt alkalmam végig nézni 1890. év nyarán? Szó volt az ausztráliai, az angol, az ir. a skót, a londoni vagy portsmouthi egyletekről vagy — ami szokásosabb —

szinekről, de neveket említeni nem hallottam! Csak Liszabonban kaptam meg a győzteseket föltüntető sportl képet, melyről megtudtam a neveket is. Természetes, hogy a hol több személy egyidejű összműködése szükséges, ott inkább érthető a clubnak előtérbe és a személyeknek a háttérbe való lépése, de érvényre jut az egyes versenyeknél is.

Ha ugyanis nagy versenyekről van szó, a hol nemcsak egy, hanem több club vesz részt, úgy azt láthatjuk, hogy minden egyes legalább is két tagot küld ki egy bizonyos versenypontra. Az egyik az a tag, kiben a club többsége leginkább bizik és kinek nevéhez majdnem teljes biztonsággal odafűzhetik a győzelmet, a másik tag pedig az előbbinek „*utcsinálója*“ vagy angolul „*pacemaker*“*), kinek csak igen kivételes esetekben van kilátása győzelemre. A pacemaker szerepe igen fontos és önfeláldozással jár. működése röviden a következő. Vegyünk tekintetbe egy $\frac{2}{2}$ angol mérföldes verseny futást. Valamely club bizik *A* tagjában, hogy elviszi a díjat, ha előre nem látható körülmények nem következnek be. *A* kitarós gyors futó. De van egy *B* ellenfele, aki arról nevezetes, hogy kezdetben igen gyors futásnak ered, kifárasztja ellenfeleit s mikor ezek már kidőltek, a pálya hátra lévő részét a legnagyobb kényelemmel végig futja és elviszi a díjat. Ilyen ellenfél ellen *A* fogad maga mellé egy *C* pacemakert saját clubjából, a ki arról ösmeretes, hogy 400—500 métert igen gyorsan képes futni. A versenyenél *C* pacemaker mindjárt kezdetben elkezdji gyors futását, *B* ellenfél megzavarodva utánna indul, míg *A* szépen a végén marad, a pacemaker csakhamar el fog fáradni, de *B* ellenfél szintén. Minthogy *C* nem is számított győzelemre és *A* clubtársát jó conditióba látja, kilép a versenyből, akkor *A* összeszedi erejét, melyet eddig kíméletesen használt. *B* ellenfele elé vag és gyorsabb ütemet kezd betartani. Az ellenfél már nem képes erre felelni s vagy kilép a versenyből, vagy legfőljebb másodíknak küzd fel magát.

Aki versenyek dolgában laikus, azt fogja kérdezni, hogy tehát miben is fekszik *A*-nak előnye? Hiszen ő is oly gyorsan futott, mint *B* és *C*?! Igen a dolog erőtanilag tényleg úgy van, csak hogy ne tévessze szem elől senki sem, hogy az ember nem észnélküli gép. Amíg *B* küzdött *C*-vel és féltette dicsőségét, addig *A* nyugodtan futotta be a pályáját, annak tudatában, hogy ereje összegyűjtve lesz akkor is, midőn *B* már kiadta. Aki valaha versenyzett, tudni fogja, hogy versenyenél a fizikai erő mellett morális erő is kell, s ha valaki verseny kezdetén már csüggedésnek indul: veszteni fog még akkor is, ha fizikai ereje valamivel nagyobb ellen fele erejénél, ha annál a fizikai erő mellett a morális erő is megvan. Ez magyarázza meg azt a nagy különbséget is, mely a training és a verseny közt létezik és ez magyarázza meg azt is, hogyan lehetséges, hogy valaki versenyeknél olyan jó ereredményeket képes elérni, melyeket a trainingnél csak megközelített, vagy másvalaki oly silány recordot tud csak felmutatni, melyet a training egész tartama alatt tulszárnyalt. Az egyik versenyzőnél a versenypályán a fizikai erőhöz a nagy morális erő is lép, a másikonál pedig különféle kételyek folytán a versenypályán elmarad a morális erő, úgy, hogy csak fizikai erejével lép ellenfelei elé!

Az „*utcsinálás*“-nak nemcsak a főt említett egy példáját lehetett volna fölhoznom, mert annak igen sok variációja lehet, ezt minden club saját kebelében teheti

beszéd tárgyává. Természetes azonban, hogy a pacemaker használata a clubnak jól őrzött titka kell, hogy maradjon.

De pacemakert lehet használni akkor is, ha valaki csakis recordot akar javítani. Tegyük föl, hogy valaki 1 angol mértföldön szeretne elérni a legjobb angol eredményeket. A training legcélszerűbb menete ekkor a következő.

Föltételezzük, hogy oly futóról van szó, ki 8 perc alatt bármikor befutja a mérföldet. A pacemaker akkor kezd működését, mikor a trainirozó már megfutott 1400 métert és készletti az utolsó 209 méter gyorsabb futására. Ekkor már nem jön ki 8 perc, hanem kevesebb. Ez több napig tart így, míg a futó már pacemaker nélkül be futja többször a távolságot a redukált időben. Ezután mar akkor lép be a gyorsan futó pacemaker, midőn a trainirozó még csak 1200 métert futott és készletti az utolsó 409 métert gyorsabban megfutni. Ez ismét javítja az eredményt. Hi már egy pacemaker nem elég, lehet többet egymásután alkalmazni, kik egymást fölváltják. Az eredmény folyton javulni fog, míg eléri a kívánt minimumot. Ne gondolja azonban senki sem, hogy ez néhány hét műve leend, az Angliában sincsen úgy. S az a bizonyos sokszor emlegetett 7 vagy 8 heti trainingek, melyek közvetlenül a verseny előtt tartatnak, csak arra valók, hogy a testet némileg megfosszák a fölösleges zsirtól és főleg, hogy fokozzák a morális erőt. Mert minél jobb conditióban lesz a trainirozó a befutott távolság végén, annál nagyobb bizalommal léphet a pályára a verseny napján, mert tudja, hogy még van benne egy végső spurthoz szükséges erő. A trainingfutások végén érzett jó conditió meglévő fizikai erőt constatálja, ennek birtoklásának tudása pedig a morális erőt eredményezi; e kétőnek egyidejű birtoka pedig a jó eredményt biztosítja.

Pola, febr. 15.

Schwanda Gusztáv.

Keresztessy vivómesteri jubileuma.

Keresztessy József — az élő nemzedéknek — „Keresztessy bácsija“ ez évi február hó 4-én töltötte be vivómesteri működésének ötvenedik évét.

Ezt a ritka eseményt a Maestronak fővárosi tanítványai megünnepleni, és öt diszes emlékekekkel kívánják megtisztelni. Az önnepély eddigelé ápril hó végére van tervezve.

Kívánatos, hogy a köztisztületben álló mesternek minden élő tanítványa járuljon az önnepély foganatossághoz, nem csupán az önnepély fénye és emléke disze végett, hanem azért is, hogy az ezer példányban megjelenendő emlékkönyvből egyetlen tanítványának a neve se maradjon ki. Ezért mind azok, a kik országszerte valaha tanítványai voltak az öreg Keresztessy bácsinak — akár a vidéken, akár a fővárosban tartózkodnak, — fölkértnék, hogy czímöket a rendező bizottság elnökével, *Kisbaári Kiss Ferencz* ügyvéddel, Budapest, Ferencz József-ter 3 sz. alatt legkésőbb márczius hó 1-ig közölni sziveskedjenek.

A „Fővárosi vivó Club“. *B r ó d y* Imre elnökével élén ma már 60 buzgó taggal bir, kik a Mozsár utcai, izléssel berendezett vivó csarnokban szorgalmasan vivnak; vivómesterük *Benyovics Aladár* fiatal tüzzel vezényli a gyakorlott vivókat. Igee szép asson-kot láthatni ott. Maga az elnök is igen jó vivó. Nemsokára kénytelenek lesznek a nagy csarnokot még egyszer oly hosszúra kibővíteni. Mellékhelyiségei a Clubnak Casinói jellegű adnak, mi csakis a nemes társas szellem és baráti érintkezés után jött létre. A főváros sport életében számot tevő egy-

*) olv. pész-mékr.

letben reméljük, nonsokára szép vívó versenyekben is győnyörködhetünk.

A „Magyar testgyakorlók köre“ a Markó-utcai állami Gimnasiunban febr. 21-én tartotta rendes évi közgyűlését, mely nagy látogatottság mellett igen élénken folyt le. Porzsolt Gyula elnöknek nagy fáradtságába került, hogy a d. u. $\frac{1}{2}$ órából este 7 $\frac{1}{2}$ óráig tartott viharos közgyűlést közmegelegedésre befejezette. A közgyűlés a választmányi jelentési és Porzsolt Gyula elnök, valamint a titkár és pénztárnok jelentéseinek megballgatása után a választmányynak egyhangulag megadta a felmentést. Az indítványok tárgysorozatánál elsőnek szólt fel Porzsolt Gyula, ki sürű tetszésszajjal megszakított beszédében kifejtette, mennyi hálával tartozik a magyar tornaügy Csáky Albin gróf vallás- és közoktatásügy miniszternek, de különösen a Magyar Testgyakorlók Köre, melynek a miniszter díjtalanul engedte át a Markó utcai főgimnázium tornatermét és dícsérettel emlékezett meg az egyesület eddigi működéséről. Az elnök indítványára a közgyűlés lelkes éljenzés kíséretében egyhangulag megválasztotta Csáky Albin gróf minisztert tiszteletbeli tagjául és elhatározta, hogy őt ennek elfogadására küldöttség fogja felkérni. A közgyűlés elé terjesztett új alapszabályok élénk vita közben csekély módosítással egyhangulag elfogadtattak. Az alapszabályok a kör működését a tornászati és az általánosabb értelemben vett athletikára, speczialiter az angol labda játékokra terjesztik ki és e működésbe a hazai hölgyközönséget is iparkodnak belevonni. A tisztviselők választására kerülven a sor, a közgyűlés tagjai lelkes éljenzés kíséretében közfelkiáltással Porzsolt Gyulát választották meg újból a kör elnökévé; alelnökök: Kükemezey Árpád, Todesco Lajos; titkár Gálos Kálmán; jegyző Messinger Alajos; pénztárnok Fischl Simon; ellenőr Grünwald Mór; szertárnok Witz Mór; művezető Grabovicsky Leó. Egyleti orvosok: Moskovitz Ignác és Dr. Arányi Gusztáv. Ügyész: Dr. Schwarz Vilmos. Választmányi tagok: Barna János, Brachfeld Hugó, Eisler Béla, Frankfurter Alfréd, Goldschmied Soma, Kohn Arnold, Kohn Izsó, Steiner Hugó, Strasser Gyula, Stasser Leó, Kolor Jenő és Zsenei Manó. A 143 tagból álló sport egyesület napról-napra izmosodik és az országos testnevelés hazafias nagy művében rövid idő alatt hasznos tényezővé fejlődhetik.

KORCSOLYÁZÁS.

Mükorcsoolyázás.

A „nyolcsasok.“

Hogy a mükorcsoolyázásban mit értünk „nyolczas“ alatt, haladottabb korcsolyázó előtt szükségtelen magyarázni. Hogy azonban laikus is követhessen, megmondjuk röviden, hogy a „nyolczas“ alakot megkapjuk, ha először egyik lábunkon erősen hajlott ívet írunk le úgy, hogy ezen ismét a kiindulási pont tájára érjünk vissza és ezután másik lábunkon is ugyanolyan ívet írunk le, a kiindulási ponttól most az ellenkező oldal felé (1. ábra). Az elnevezés az így származó rajznak a 8-hoz való hasonlatosságától ered.

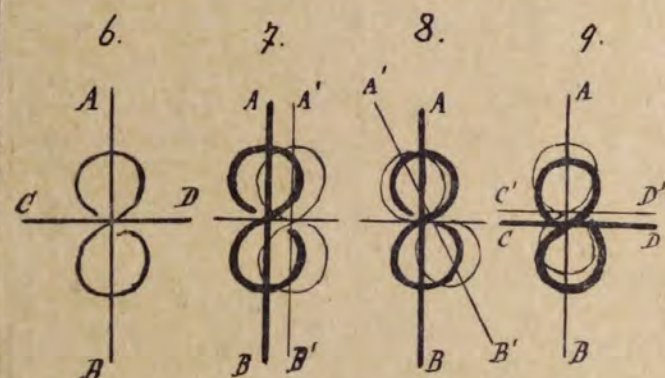
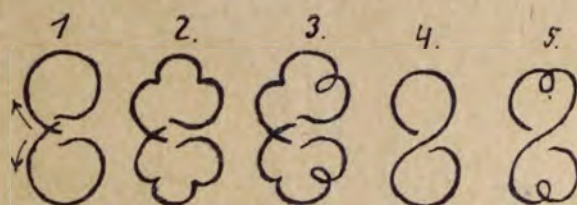
Nyolczas alakban nemcsak az egyszerű íveket gyakorolhatjuk, hanem a többi alapszabályokat: kigyóvonal (élváltás), hármast, dupla hármast, hurok és ezek összetételeit is. A 2. ábra mutatja a dupla hármast, a 3. ábra a hármast és a hurok összetételét nyolczas alakban.

Kigyóvonalal az egész nyolczast egyazon láb korcsolyájával vessük a jégbe: egyik felét annak külső, másik felét annak belső élével (4. ábra). A másik lábom ismételve a kigyóvonalat: belső íven indulunk, ha előbb a külsőn történt az indulás és viszont. Bemutatjuk itt meg az 5. ábrában nyolczas alakban a kigyóvonalnak egy külső és egy belső hurokkal való kombinációját: a mükorcsoolyázók hirhedt „paragrafus“-át, mint azon gyakorlatot, a melylyel befejezettnek szoktuk tekinteni a mükorcsoolyázás iskoláját.

Az alapszabályokat és azok minden összetételeit felváltva jobb és bal lábom ismételve, nyújtottabb ívekkel

tovahaladó mozgással is végezhetjük, sőt kell is így tanulnunk; mindazonáltal rendszeres iskolázásnál ajánlatosabb mindezeket helyben maradvá nyolczas alakban gyakorolni, a mi legtöbb esetben megnezi ugyan a kivitel, de épen azért alaposabbá is teszi a mükorcsoolyázó kiképezetetését, kényszerítvén őt arra, hogy az íveknek előre kiszámított irányt, hajlást és hosszúságot adjon, azoknak bizonyos pontjához kapcsolja az élváltást vagy fordulást. Hogy így mennyivel inkább tanul ura lenni mozgásának, mint akkor, midőn rendszer nélküli hely- és irány változtatással — amint neki épen a legkönnyebb — csinálja gyakorlatait: azt szükségtelen bővebben bizonyítani, mert könnyen belátható.

Hogy azonban a nyolczas alakban való gyakorlásnak meg is legyen a kívánt haszna, ahhoz szükséges, hogy a tanuló vigyázzon is a szabályos alakra és az idom többszörös ismétlésével meg ne változtassa a tengelyt. A nyolczas tengelyének azt a vonalat nevezzük, mely a kiindulási ponton átmonve, az idomot hosszában felezi (6. ábra A B). Szólhatunk ezenkívül kis vagy kereszt-

tengelyről is, mely az előbbire merőlegesen szintén átmegy a kiindulási ponton (6. ábra C D). Ezen tengelynek a nyolczas idom ismétlésével változatlanul meg kell maradniok; azok olynemű eltolódásait, a melyeneket a 7., 8., 9. ábrákban mutatunk be, hibának kell tekinteni. Szabályosnak a nyolczas idom csak akkor mondható, ha annak egyes részei a tengelyek körül részarányosan helyezkednek el; hiba például, ha a nyolczasnak a kereszt-tengely által kettéválasztott felei nem egyenlő nagyok, szintugy hiba, ha a hármast csucsá vagy a hurok nem esik a hossz-tengely irányába. Szükségtelennek tartjuk azonban, hogy a tanuló arra is törekedjék, hogy az ismétlések alkalmával minden újabb nyom a jégen minél tökéletesebben essék össze a megelőzőkkel. Kuriózumképen megtehetjük ugyan péld. azt, hogy két keztyűnket egymástól bizonyos távolban lefektetjük a jégre és most tízszer-huszsor megcsináljuk a hurkot nyolczas alakban mindig úgy, hogy a jégen fekvő keztyűt a hurok körül-fonja, de hagyjuk ezt csak kuriózumnak és foglaljunk állást azok ellen, kik a korcsolyázásban a jégre rajzolt nyomokat tekintik a lényegesnek, nem a jégen végzett mozgást magát. Ezen utra való térést lehetne talán saját

magunknak is szemünkre vetni, a miért előbb annyit néztünk a nyolczas szabályos alakjára és a tengely betartására, erre azonban az a válaszuk, hogy az ettől való eltérést észreveszi a szemlélő akkor is, ha csak a mozgás mikéntjét figyeli meg és nem követi a lábnyomát a jégen. De nem oly könnyen veszi észre az eltérést a korcsolyázó maga, mint a szemlélő és ezért kívánatos, hogy legalább ő kísérje figyeléssel gyakorlatainak a jégen maradt nyomait. Ezek az ő kitörülhetetlen bűnjelei.

A kezdőnek eleinte nehéz lesz pusztán szemmértéke alapján eltalálni a nyolczas szabályos alakját, különösen oly jégen, mely kevésbé feltűnően engedi lattatni korcsolyájának nyomait, azért helyesen cselekszik az, a ki a jégre tett hóapdával, keztüvel vagy bármi más módon mintegy előre kitűzi magának a leirandó nyolczast. Sokszor elégséges, különösen haladottabb korcsolyázónál, ha pusztán a kiindulási pontot jegyzi meg magának, erre a jégnek valamely feltűnő pontját (légbuborék vagy eféle) választva. Jobb ha a nyolczas hossz-tengelyén annak két szélső pontját jeleljük meg, de legjobban kényszeríti a korcsolyázót a nyolczas szabályos kivitelére és a tengely betartására annak hossz-tengelyén az idom jobb és bal telének közepe tájára helyezett két jelző. Ilyennek alkalmas itt is a hólapda vagy keztü, nehogy azonban ezek használata folytán nagyon hozzá szokjunk a hajlott fejtartáshoz (tekintetünket folyton a földre, illetőleg a jégre kellően szegezni), inkább használjunk erre valami magasabbra emelkedő tárgyat. Azok a háromlábú jelző táblák, melyek a budapesti korcsolyázó egyesületben a jégen levő lyukak-, repedésekre figyelmeztetik a közönséget, erre igen alkalmasak, merthevés helyet foglalva el és csak derékmagasságig érve, a karok és vállak szabad mozgását nem akadályozzák. Legfeljebb a hurok- és ennek combinációjánál állanak utban a szabadon maradó lábnyom.

A nyolczasokat ily módon gyakorolva, hamar fogjuk észrevehetni, hogy mennyivel nehezebb azok kivitele, midőn így kényszerítve vagyunk a szabályos alak betartására, mint akkor, midőn menten minden kényszertől, úgy csináljuk azokat, a hogy nekünk legkönnyebb és így sokszor oly idomot hozva létre mely akárminek nevezhető inkább, csak nyolczasnak nem. Műkorcsolyázási versenyeknél erre tekintettel kell lenni, ha nyolczas alakban kívánjuk a versenyzőktől az előirt iskolagyakorlatok véghezvitelét (és így lehet legjobban bírálni azok képességeit), meg is kell kívánni, hogy correct módon, szabályos alakban, a tengely betartásával legyen az megcsinálva. Csak akkor, ha ezen föltételeknek elég tétetik, nyomhat valamit a latban a könnyed, fesztelen testtartás és a lendületteljes, nagy méretben való kivitel is. — A budapesti korcsolyázó egyesület a múlt évi verseny tapasztalatai után az idén kiírt versenyének propositióiban magáévá is tette már ezen nézeteket és meg kívánja a versenyzőktől a nyolczas alakban végzendő iskolagyakorlatoknál a tengely betartását. Példáját követésre ajánljuk minden alakulandó versenybizottságnak.

Földváry Tibor.

Budapesti korcsolyázó egyesület.

A „Budapesti korcsolyázó egyesület” mesterséges jégpályáján f. hó 11-én újra korcsolyázhattunk, az idén 32-szer. A jég felőrai futás után azonban már megpuhult, 12-én pedig megint esni kezdett, a tavali 78 napi korcsolyázás után igazán szomorú sajon! Katona zene

mellett vigan korcsolyáztak: Károlyi Zsófia grófnő, Széchenyi Alice és Ilona grófnők, Apponyi grófnők, Beniczky nővérek, Földváry Valéria, Lónyay Margit grófnő, Havas Ágnes, Bukovics Marian, Náday k. a., Jahn Gizella, Balogh Amália, Grill nővérek, Földessy k. a., Polónyi k. a., Szokolay Kornélné, Szohner Károlyné, Münnich nővérek, Strasser Imréné, Herczeg nővérek, Fridvalszky Alexandra, Petőcz Ilona, Viola Ilona, Pekár Alice, Reisenleitner k. a. Návayné, Károlyi Margit, Jönler k. a. Tóth F. a. és meg sok száz bájos jég-walzer táncosnő.

A korcsolyázók közül élükön Földváry Tiborral, e rövid sajon alatt a legszorgalmasabbak voltak: Báró Braunecker Lamorár, Dr. Cherny Lajos, Erlich János, Dr. Pekár Gyula, Dr. Pekár Imre, Polacsek, Tafler, Münnich, Szentgyörgyi Imre, gróf Lónyay Menyhárt, ifj. gróf Károlyi Viktor, ifj. Pejachevics gróf, ifj. gróf Apponyi, Tergovcsics, Náday, Grill, és az ifjabb generáció sok jeles erői. A választmányi tagok közül, Stuller László igazgató, Gróf Széchenyi Bela, Maurer, Quenzer, Lisznyay, Zsigmondy és Rohonczy Gedeon buzgokodtak leginkább. Teljes meglepéssel kell megemlékeznünk a ligeti városi nagy vendéglő tulajdonosának kitűnő buffetjéről is.

Korcsolyaversenyek Marosvásárhelyen, Marosvásárkegyről írják lapunknak febr. 15-ről, A helyi korcsolya-egyesület tegnap vasárnap tartotta versenyét melynek eredménye következő. Fűk-versenyén hárman indultak első lett Engel Sándor, bronz éremet kapott. Leánygyermek versenyén ind. 8-an; első lett Farkas Hermin bronz érem. Felnőttek versenyé egy kör, ind négyen első: Reichardsparg Lajos. A hölgyek versenyé izezéssel, mint-hogy csak két pályázó jelentkezett, elmaradt. Felnőttek versenyében (kétzer a pályakörül,) első lett Halász Imre ezüst érem; második Gombás Gyula bronz érem, ind. 6-an. Verseny hátrafelé ind. 4-én, első Ziegler Emil ezüst érem — Chevasus Ferencz torna vivó mester.

CSÓNAKÁZÁS.

A nemzeti hajós-egyesület bálja febr. 23-án zajlott le a VI—VII. ker. kör dísztermében. Az előző évek sikere volt az ajánló levél, mely biztosította a gondos rendezőséget, hogy nem vészett ügynek áll szolgáltatásban. Kizárólag az ő érdeme, hogy oly szép és nagy közönséget bírt lekötni, mint a minő benépesíté az Andrássy-úti palota dísztermét. Lankadatlan kedvvel táncolt a fiatalság s öröm volt nézni a szép táncosnékat, a mint deli ifjak karján vigan lejtettek tova. A nemzeti hajós-egyesület már sok versenyh n győzött, de győzelemmel fetérhet, hogy megőrizték báljaik hagyományos sikerét.

TORNA.

Tornaversenyek egyenruházata.

Sigmund József sport ruházati czikkék speciális rak-tára Budapest, IV ker., Városház-utca.

(Az Aradi kir. főgymnasium, az Aradi áll. főreáliskola, az Aradi áll. tanítóképezde, a Bonyhádi ág. hitv. ev. algyimnasium, a Budapesti, magy. kir. Ferencz József nevelő-intézet, a Budapesti II. ker. kir. egyetemi főgymnasium, a Budapesti egyes tanítórendiek főgymnasiuma, a Budapesti ág. hitv. ev. főgymnasium, a Budapesti V, ker. kir. kath. főgymnasium, a Budapesti VII. ker. magyar kir. áll. főgymnasium, a Budapesti magy. kir. tanárképző intézet gyakorló főgymnasiuma, a Budapesti ev. ref. főgymnasium, a Budapesti II. ker. áll. reáliskola, a Budapesti IV. ker. községi főreáliskola, a Budapesti V. ker. áll. főreáliskola, a Budapesti VIII. ker. főreáliskola, a Budapesti áll. tanítóképezde, a Budapesti I. ker. polg. iskola, a Budapesti III. ker. polg. iskola, a Budapesti IX. ker. polg. és ker. iskola, a Csáktornyai áll. tanítóképezde, a Csik-Somlyói róm. kath.

Gátverseny.

Veloczipédézés.

Szünóra.

Ökölvívás

Athletikai képek.

(A Magyar Athletikai Club javára rendezett athléta-bál táncrendjéből.)

főgymnasium, az Egri kath. főgymnasium, az Eperjesi kir. kath. főgymnasium, az Esztergomi főgymnasium, a Félegyházi áll. tanítóképezde, a Fogarasi áll. ker. középiskola, a Hódmező-Vásárhelyi ev. ref. főgymnasium, az Iglói ág. ev. főgymnasium, az Iglói áll. tanítóképezde, a Jászberényi kath. főgymnasium, a Kalocsai íóm. kath. tanítóképezde, a Kecskeméti kath. főgymnasium, a Kőrmöczbányai áll. főreáliskola, a Lippai all. polg. és ker. iskola, a Lőcsei kir. kath. főgymnasium, a Lőcsei magyar kir. áll. főreáliskola, a Losonczy áll. főgymnasium, a Losonczy áll. tanítóképezde, a Modori áll. tanítóképezde, a Nagybányai kath. főgymnasium, a Nagy-Rőcsei polg. és ker. iskola, a Nagyszeheni ág. ev. főgymnasium, a Nagyszombati kath. érseki főgymnasium, a Nagyvárad áll. főreáliskola, a Nyitrai kath. főgymnasium, a Pápai ev. ref. főgymnasium, a Rózsnyói kath. főgymnasium, a Rózsnyói ág. ev. főgymnasium, a Sárospataki ev. ref. főgymnasium, a Sárospataki áll. tanítóképezde, a S-A. Ujhelyi róm. kaht. nagygymnasium, a Selmeczbányai kath. nagygymnasium, a Soproni ev. egyházkerületi főtanoda, a Szarvasi ág. hitv. ev. főgymnasium, a Szászvárosi ev. ref. főgymnasium, a Szathmári kir. kath. főgymnasium, a Segedi kegyesrendi főgymnasium, a Székely-Udvarhelyi kir. áll. főreáliskola, a Székesfehérvári zircz-csisztercz rendi kath. főgymnasium, a Székesfehérvári áll. főreáliskola, a Szolnoki kath. nagygymnasium, a Uemesvári kath. főgymnasium, Trencsényi kir. kath. főgymnasium, az Uj-Verbázi főgymnasium, az Ungvári kir. kath. főgymnasium, a Zilahi áll. tanítóképezde, a Znióvárjai áll. tanítóképezde s az összes hazai sport egyesület szállítója. Allapítatott 1846.)

A következő körlevelet bocsátotta ki a tanfériakhoz:

A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium kebelében a magyar tanulók második országos versenyének a folyó 1892-iki évben való rendezése elhatározott tény, csupán a versenyek napjai várnak még megállapításra.

Az első országos tornaversenyen megjelent 90 tanintézet közül csak egyszázötven 75-öt szerelt fel, s szerénytelenség nélkül mondhatom, hogy az általánosan felruházott 75 tanintézet izlés és csin tekintetében igen előnyösen ütött el a többitől.

A torna versenyen szerepelt különféle egyenruhák egy-egy példányát kiállítván az orsz. középiskolai tanáregylet jubileumi közgyűlése alkalmából rendezett középiskolai tanzerkiállításon, azon szerencsében részesültem, hogy ezen gyűjtémenyemet kemutathattam Csáky Albin gróf vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr Ó nagyméltóságának, ki tárgyaimat behatóan megszemlélve, ayok csinos és czélszerű volta valamint, jutányos ára felett magas megelégedésének adott kifejezést.

Ugyancsak ezen kiállításon kiállított tárgyaimek *diszoklevél* lettek kitüntetve.

Kívánatos volna, hogy a rendezendő második tornaversenyen minden tanintézet a maga választott színeiben jelenjék meg; s minden egyes tanintézet ruházata (főleg ing, sapka és öv) más szín- és csikkombinációval bírván, ismétlődések elő ne forduljanak.

A sport-egyenruházat terén sok éven át szerzett tapasztalataim, valamint a szolid, mosható színek alapos ismerete folytán képes vagyok oly sokféle változatot produkálni, hogy — a mennyiben véleményem kikéretik — ismétlődések elő nem fordulhatnak.

Az ismétlődések kikerálése már a lefolyt első verseny alkalmávvul is nagy figyelemmel voltam, bár azok akkor részben a szállítási határidő rövid volta, részben pedig a későn beérkezett megrendelések folytán teljesen kikerülhetők nem voltak.

Most azonban még körülbelül 3 havi idő választ el a versenytől; azt hiszem könnyű dolog volna, minden egyes tanintézet részére a tornaverseny egyenruházatát végkép megállapítani, az igen jutányosra szabott árak megengedik annak beszerzését a szegényebb sorsúak részére is, miután az egyenruha tulajdonképeni rendeltesén kívül igen csinos és czélszerű nyári ruházatot is képez. miről nemcsak a nagyobb városokban, hanem fürdő és nyaralóhelyeken is lépten-nyomon meggyőződhetünk.

Mai tiszteletteljes felszólalásom célja Uraságotat felkérni, sziveskedjék alább felsorolt kérdéseimre már most lehetőleg alapos választ adni:

1. Részt szándékozik-e tanintézete az 1892-iki második tornaversenyen venni.

2. Az egyenruházat tekintetében kérem még azon esetben is megállapodásra jövedni, ha részvétel nincs is még pozitíve elhatározva; különösen a sapka tekintetében, melyek egyöntetűsége feltétlenül megkívánatik.

a) mily inget és

b) mily sapkát fognak növendékei részvételük esetén viselni?

A feltétlenül meg nem követelt, de az egyenruházat kiegészítésére szolgáló cikkeket illetőleg:

3. Milyen övet szándékoznak választani?

4. Egyöntetű nadrágot és kabátot fognak-e viselni?

5. Tornaczipőre lesz-e szükség?

6. Az egyenruházathoz (főleg ha rövid nadrágot viselnek) mily harizsnnyát választanak?

7. Körülbelül hány növendéke fog a második orsz. tornaversenyen részt venni?

Miután pedig a második tornaverseny úgy a tanintézetek, mint a résztvevők számát tekintve az elsőt előreláthatólag túl fogja szárnyalni s a reám váró munka is óriásinak ígérkezik, szükséges, hogy e munkahalmazzal szemben már most gondoskodjam a munka helyes megosztásáról s tiszteletteljesen felkérem Uraságotat, sziveskedjék velem mihamarabb nyilatkozni, vajjon a folyó évben szükségélenő egyenruházati cikkek szállítását reám bizni sziveskedik-e?

Részemről előre is biztosítom Uraságotat, hogy esetleges bozzám intézendő megbízások megbízható kezekben vannak s én minden tekintetben a leglelkismeretesebben fogok eljárni: első sorban megbízóim érdekeinek szolgálni lesz főfeladatam, mint azt közel 50 év óta fennálló czégemnek mindenkor alapelve volt és marad is. Szakavatottságom mellett szól azon tény is, hogy hazánkban czégem az egyedüli, mely a testgyakorlati sport egyenruházati cikkeiben mint speciális üzlet létezik s mint ilyen nemcsak hazánkban de külföldön is nagy tekintélynek örvend.

Alantab van szerencsém a tornaversenyeken használt cikkeim árjegyzékét bemutatni s tájékozásul szolgáljanak a következők:

A *tricot-ingek* 1. és 2. osztályú minőségeit csak oly esetben ajánlom, ha a növendékek vagyoni viszonyai nagyobb árt meg nem engednek. Ezen ingek a felsorolt színek kivül más színben technikai akadályok miatt nem készíthetők.

A 3. és 4. osztályú tricot-ingek jó minőségűek, de szintén csak a felsorolt színekben kaphatók.

Az 5. osztályú tricot-ingek az árjegyzékben felsorolt színekben minden tetszés szerinti mennyiségben kaphatók, míg más színű ingek bármily csikkombinációban, vagy esetleg egy színű alappal s elütő színű kar- és nyagszegélylyel is készíthetők 10—15 kr. darabonként ártöbbllet mellett, feltéve hogy a szükséglet a 100 darabot megkaldadja.

A 6. osztályú tricot-ing tekintet nélkül a rendelendő mennyiségre (tehát 3—4 drb. is) készíthető minden tetszés szerinti szín- és csikkombinációban s ezen valóban igen szép tricot-inget, a hol csak megengedi a növendékek anyagi helyzete, első sorban ajánlom.

Az ingek 6 különböző nagyságban, de a könnyebb áttekintés végett 3 átlagos árban szállítatnak. Megrendelés esetén kérem az alábbi táblázat számai szerint igazolni, melyek alá az ing körmérete van jegyezve centiméterekben. még pedig tágitatlan állapotban, használatban tehát még 8—10 cm.-t nyulhat. Nagyság száma: II. III. IV. V. VI. VII. VIII. IX. X.

az ing körmérete: 54 57 60 65 70 72 75 80 90 cm.

Az aradi kongresszus által megállapított tricot-ingek, nemkülömben a vörös flanekból vagy csikos angol flanellből készült ingek megrendelése esetén a mellbőség méretén kívül a nyakbőség mérete is szükségeltetik.

A *sapkák* megrendelésénél a fejbőség mérete kéretik.

A *torna-övek* (écharpe) megrendelésénél meghatározandó, vajjon rojtjal vagy a nélkül kívánatik-e? rendszerint 150 cm. hosszúak, de kívánatra hosszabba is készíthetők arányos ártöbbllet mellett.

A *tornaczipők* mind a három felsorolt fajtája kedvelt; az egyetlen szükséges méret a lábhosza, a lábfej belső oldalán az ujhelytől a sarogik mérvé.

A *tricot-nadrágok* és *hosszu nadrágok* (pantalon) valamint a *subbonyok* és *teljes öltönyök* megrendeléséhez a kellő számú méret-úrlapokat kívánatra utasítással együtt bérmetve küldöm.

Becses érdeklődése esetén szívesen szolgálók bármiméű felvilágosítással vagy mintaküldeményekkel.

Ismételve kérem tehát szíves értesítéseit s esetleges megrendeléseit minél előbb hozzám juttatni, hogy ily módon minden tanintézet, tekintet nélkül a növendékek számára nemcsak a kellő pontos időre, de a minden tekintetben kielégíthető legyen. Ez azonban csak úgy érhető el, ha a hosszabb szállítási idő által nom a *gyors*, hanem a több időt igénylő *lelkismeretes*, szolid munkára lehet figyelmemet teljesen fordítanom.

Magam Uraságot szíves jóindulatába ajánlom, mély tisztelettel

Sigmund József,

a magyarországi tornatanárok egyesületének alapító-tagja.

Előfizetési díj:

Negyedévre 1 frt
Félévre 2 frt
Egész évre..... 4 frt

Egyes szám 20 kr.

Megjelen havonként
kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség

és

kiadóhivatal

Budapest, József-körut
5. szám.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Az „Achiles” Sport-Egylet, az „Aradi Korcs-Egylet, „Magy. Testgyakorlók köre” a „Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,“ a „Bpesti, hegyvidéki turista-Egylet,“ a „Budapesti Korcsolyázó-Egylet,“ a „Budapesti Torna-Egylet,“ a „Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,“ a „Debreczeni Torna-Egylet,“ az „Egyetemi Athletikai Club,“ „Első Magyar Vivó-Egylet,“ az „Érsekújvári Vivó- és Torna-Egylet,“ a „Fertői Csónakázó-Társaság,“ a „Győri Csónakázó-Egyesület,“ a „Kassai Korcsolyázó-Egylet,“ a „Kolozsvári Athletikai Club,“ a Kolozsvári „Korcsolyázó-Egylet,“ a „Főv. Vivó-Club,“ a „Körmendi Athletikai Club,“ a Kunszentmártoni Csónakázó-Korcsolyázó-Egylet,“ a „Magyar-Ovári Torna- és Vivó-Egylet,“ a „Marosvásárhelyi kerékpár-Egylet,“ a „Makói Torna-Egylet,“ a „Maros-Vásárhelyi Korcsolyázó-Egylet,“ a „Lévai Torna- és Vivó-Egylet,“ a „Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,“ a „Maros-Vásárh. Torna-Egyl,“ a „N.-Bányai Torna és Korcsolyázó-Egylet,“ Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet,“ a „Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,“ a „Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,“ a „Nemzeti Hajós-Egylet,“ a Neptun Budapesti Evező-Egylet,“ az „Ó-Becsei Kerékpár-Egyesület,“ az „Ó-Budai Torna-Egylet,“ a „Pécsi Athletikai Club,“ a „Pozsonyi Hajós-Egylet,“ a „Pozsonyi Torna-Egylet,“ a „Privigyei Korcsolyázó-Egylet,“ a „Rimaszombati Korcsolyázó-Egylet,“ a „Sátoralja Újhelyi Korcsolyázó-egylet,“ a „Selmecezi Akadémiai Athleta-Club,“ a „Soproni Korcsolyázó-Egylet,“ a „Szabadkai torna-Egylet,“ a „Szarvas Korcsolyázó-Kör,“ a „Szegedi Csónakázó-Egylet,“ a „Szegedi Korcsolyázó-Egylet,“ a „Szegedi Torna-Egylet,“ a „Székely-Udvarhelyi Korcsolyázó-Egylet,“ a „Székesfehérvári Korcsolyázó-Egylet,“ a „Temesvári Korcsolyázó-Egylet,“ és az „Újvidéki kerékpár- (Bicycl) Egyesület,“ a „Pápai korcsolya-egylet,“ a „Torontáli korcsolyázó- és hajós-egylet,“ „Szegedi Kerékpár-egyesület,“ „Veszprémi torna-egylet,“ „Tordai korcsolyázó-egylet,“ „Budapesti Torna-Club,“ „Zsombolyai atletikai club,“ a „Szászvárosi atletikai club,“ a „Szolnoki korcsolyázó-egylet,“ a „Budapesti polgári lövészegyesület,“ „Sportkedvelők köre”

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47,020. szamu rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

A vallás és közoktatásügyi m. k. Ministertől.

426 eln. szám.

Tek. Porzsolt Kálmán urnak, a „Herkules” szerkesztőjének.

A magyar tanulók legközelebbi országos tornaVERSENYVEL kapcsolatos rendezési teendők végzése s a kiviteli módozatoknak főbb vonásokban leendő megállapítása czéljából egy központi végrehajtó bizottság megalakítását határoztam el.

Ezen bizottság összeállításánál különös tekintettel voltam azon eddigi működésükből előttem már-már ismert egyénekre, kik tanuló ifjúságunk testi nevelése iránt nemcsak helyes érzéssel bírnak, de a tervbe vett országos vállalat kivitelében tapasztalataikat készséggel rendelkezésemre is bocsátják.

Midőn tekintetes uraságodat ezen központi végrehajtó bizottság tagjává kinevezem, teszem ezt azon meggyőződésben, hogy a tagságot elfogadni és ismert ügybuzgalmával a bizottságot feladata megoldásában támogatni szives leend.

Végül felkérem tekintetes uraságodat, hogy a f. évi márczius hó 10-én esti 6 órakor a cultus ministerium épületében tartandó bizottsági értekezletre megjelenni sziveskedjék.

Budapesten 1892. évi február hó 28-án.

Csáky Albin gróf.

Ugyanilyen kinevezési okmányt kapott lapunk másik szerkesztője Porzsolt Jenő is.

A tornaversenyek ügyében tartott értekezletről szóló tudósítást lapunk 6-ik oldalán találják olvasóink.

TORNA.

Javaslatok

az iskolás tanulók testi nevelése érdekében.

(Második közlemény.)

B) A kiseddévó intézetek.

9. A kiseddévóban a testi nevelésnek két eszköze alkalmazható: a játék és a foglalkoztató munkák.

10. A játék, lehetőleg a társas játék, a kiseddévóbeli testi és szellemi nevelés központja. A melegebb időszakban főként a szabad levegőn végzendő; azért a kiseddévó mellett az árnyékos kert vagy játszóhely elengedhetetlen. Télen a rossz időben a játék teremben folyjon, melynek butorzata olyan legyen, hogy könnyen félre lehessen tolni. A játékok legyenek összekötve mozgással, tartalmazzák az erő és testi ügyesség fejlesztésének elemeit. A játék ne legyen tanítás, azonban hasznos oktatást azzal össze lehet kapcsolni. Vele összeköttetésbe lehet hozni mondókákat, rhythmikus éneket.

11. A foglalkoztató munkák fejleszszék, de meg ne erőltessék az érzékeket. Ajánlható munkák: az építés, kirakás, mintázás, tűzés, keresztezés, hajtogatás, kivágás. Oly munkák, melyek a szemet rontják, gőrnnyedő testtartást kívánnak, sérülést okozhatnak, port csinálnak, minden körülmények között kerülendők. Jó időjárásban ajánlható könnyű kerti foglalkozások és a kedvelt játék homokkal.

12. A rendszeres testgyakorlatok, melyeknek elemei a társas játékokban úgyis bennfoglaltatnak, a kiseddévóból kizárandók.

C) Elemi népiskolák.

13. Az elemi népiskolában folytatandó testi nevelés tekintetében lenyegesen meg kell különböztetni a falusi és a városi iskolát.

14. A falusi iskolában maga az életmód gondoskodik a test erősítéséről és edzéséről, tehát az iskolai

nevelés súlypontja a test és az érzékek ügyesítésére helyezendő.

a) Az érzékek ügyesítése végett mindenképp előtt az I—III. évben folytatni kell a kisedzővóban megkezdett munkákat, a melyek az egy-két tanítós iskolákban csendes foglalkozás eszközeiül igen jól befognak válni. A IV—VI. évben a kézügyességi oktatás már a kézimunka jellegét öltheti és gyakorlatias irányú lehet.

b) Az ének a népiskolában kötelezett tantárgy lévén, csupán azt kellene kimondani, hogy ápolására nemcsak a testi nevelés érdekében, hanem társadalmi és nemzeti szempontból is nagyobb figyelmet kell fordítani.

c) A falusi népiskola testi nevelésének második fő-tényezője a társas-játék, jó időben a szabadban. Meg kell kedveltetni a vidéken szokásos és más népszerű játékokat, úgy hogy azokat a felnőttek is gyakorlják.

d) A rendszeres testgyakorlatoknak célja az I—III. évben az ügyes testtartáshoz szoktatás; itt tehát szabad rendgyakorlatok és egyszerű szabadgyakorlatok, azonfelül, éppen úgy mint felső évfolyamokban, a járás, futás, ugrás észszerűen gyakorlandók. A IV—VI. évben és az ismétlődő iskolában előtérbe lépnek a katonai rendgyakorlatok, összetettebb szabad gyakorlatok; itt gyakorlandó a szertornázás mászópóznán, kötélén, létrán, támaszgerendán; a veszélyes gyakorlatok azonban ki vannak zárva.

15. A városi elemi népiskolában, mely több idővel rendelkezik, mint a többnyire osztatlan falusi iskola, és a melyben a tanító állandóan közvetlenül foglalkozik a gyermekkel, már a szellemi túlterheléstől való megóvás miatt is szükséges a kézügyességi oktatás bevonása; a testi nevelésben azonban a főszűl a test edzésére és erősítésére helyezendő; gondoskodni kell, hogy a gyermek lehetőleg minden nap és huzamos időn át a szabad levegőn mozogjon. A tanterv revíziójánál időt kell szorítani a kézügyesség fejlesztése, a szabad levegőn való mozgás számára.

Szükséges, hogy naponként legalább egy óra jusson a rendszeres testgyakorlatnak és játéknak, s hogy ebből a célból minden iskola legyen ellátva tornahelyiséggel és játszótérrel.

A szemléltető tanítás, a honisme, földrajz és természetrajz tanítását a maga érdekében, de a testi nevelés előmozdítása végett is össze kell kapcsolni kirándulásokkal, úgy, hogy minden osztály hetenként legalább egy sétát illetőleg kirándulást tegyen.

Kellő súly helyezendő az énekekre és a hang művelése végett a karban beszélésre.

16. A rendszeres testgyakorlatokra nézve jelenleg fennálló tanterv megtartható, csupán hangsúlyozni kell azt a követelést, hogy az I—III. osztályban semmiféle szerygyakorlat ne alkalmaztassék; továbbá a veszélyes gyakorlatok (a minőek például a fővárosi népiskoláiban előírt „mászás fejjel lefelé“) határozottan ki legyenek zárva.

D) A középiskolák.

17. A középiskolában a testi nevelés tekintetében a tanulókat három fokozatba állítjuk: I—III., IV—VI., VII—VIII. osztálybeliek.

18. Az alsó fokon, a középiskola I—III. osztályában tovább fűződik a városi népiskolában megkezdett testi nevelés, a következő terv szerint:

a) Rendszeres testgyakorlatból az egész testet egyenesen fejlesztő és ügyesítő gyakorlatok, melyeket az egész osztály egyszerre végezhet, tehát első sorban szabadgyakorlatok, továbbá a felállításához szükséges rend-

gyakorlatok, és a katonai rendgyakorlatok a szakaszképzésig. Az ugrás, futás csoportos gyakorlása; szertornázás oly szereken, melyeken az egész osztály tornászhat a tanító felügyelete alatt, az előtornászok kizárásával. Oly szerek, melyek csak bizonyos izmok vagy izomszövetek fejlesztésére szolgálnak, egyáltalán mellőzendők.

A versenyeknek e fokon nem szabad czélul kitűzni az egyéni erőnek fejlesztését; ezért a versenyek csapatonként vagy osztályonként történjenek.

b) Társas-játékokban ki legyen zárva a verseny. Cél, hogy a gyermekek lehetőleg sok játékot tanuljanak és a játékot saját magáért gyakorolják. A játékok között olyanok legyenek, melyek a távolba nézést, távol levő czél fixirozását kívánják. A játszótér mindig rendelkezésre álljon a tanulóknak.

c) A kézimunkából: papírmunka (cartonage), agyagmunka és elemi mintázás. A munkák szoros kapcsolatba hozandók a rajzzal és a mértannal, s az utóbbinak mintegy kiegészítésül szolgáljanak, azonban a lehetőség szerint az oktatás egyéb tárgyaihoz is vonatkozásba hozandók (péld. domboru térképek kiegészítése rétegekből, ásványgyűjteményhez való skatulyák, egyszerű természet-tani eszközök stb.)

d) Az ének-tanulás kötelező minden tanulóra néve.

e) Kirándulások a természetrajzi és földrajzi oktatás szolgálatában a tanárok vezetése alatt. Télen-nyáron két hetenként legalább egy kirándulás.

19. A középső fokon (IV—VI. osztály) a testi nevelés a következő terv szerint haladjon.

a) Rendszeres testgyakorlatok, czélul véve az egyéni erő fejlesztését, a szabad gyakorlatok folytattatnak; erő-kifejtésre irányuló szerygyakorlatok egyéni ügyesség és erő szerint alakított csoportokkal; katonai rendgyakorlatok nagyobb precizitással; menetelés nagyobb mértékben. Előtérbe lép a verseny. Veszélyes gyakorlatok, kimerültségig menő verseny és menetelés ki van zárva.

b) A társas játékokban szintén túlsúlyra emelkedik a verseny szelleme. Játzó csapatok és társaságok alakulnak, melyek alaposan gyakorolják a verseny tárgyát képező játékokat. Versenyek, melyeken csapat csapattal küzd.

c) Kézimunkául olyan választandó, a mely már több izomerőt feltételez. Cél: a különféle szerszámok használatával való megismerkedés. Itt vannak helyükön a svéd Slöjdhöz hasonló, de nemzeti szellemben módosítandó famunkák, egyszerű esztergályozás. Egyelőre ez a kézügyességi oktatás még fakultatív tantárgy.

d) Az ének már csak az önként vállalkozóknak tanítandó. Ezekből énekkart kell alakítani, s ennek gyakran alkalmat adni ügyességének hasznosítására.

e) A kirándulások itt már többfélék. Torna és tudományos czélú kirándulások a tanárok részvételével menne végbe; de a tanulókkal magukban is végeztetünk kirándulásokat, kitűzve a feladatokat és számon kérve az eredményt.

20. A felső fokon (VII. és VIII. osztály) a testi nevelés a következő tervszerint haladhat:

a) A rendszeres testgyakorlatokat komoly és határozott czéllal kell összekapcsolni; ez a cél a katonai szolgálatra való előkészítés. A szabadgyakorlatok háttérbe szorulnak. Katonai rendgyakorlatokból a szabadgyakorlatok összevont osztályokkal. Vívás, esetleg czélbalövés katonai felügyelet alatt.

b) A társas-játék már atletikaszzerű alakot ölthet. Nem annyira játékok tanulása, mint inkább gyakorlása kívánatos; ezért a játék kötelezővé teendő. A verseny

szeleme nagy mértékben fejlesztendő. Szabadtéri versek nyilvános mérkőzések rendezendők.

c) A kézi munka tudományosabb jellegűt ölt. A tanulók a laboratóriumokban kémiai és fizikai munkákat végeznek.

d) A kirándulások folytatandók.

e) Az egészségtan tanulásával kapcsolatosan végezzenek a tanulók az életmentésre előkészítő gyakorlatokat.

21. Az iskola vezetői adjanak mentül gyakrabban alkalmat az ifjuságnak, hogy testi ügyességéről tanúságot tehesen. Rendeztesen tornaünnepélyeket, ének- és szavaló-estélyeket, kézimunka-kiállításokat.

A pozsonyi tornaegyesület XI. rendes közgyűlését f. évi január hó 21-én tartotta meg. A múlt évi működéséről rendes nyomatott évi jelentést adott ki az egyesület; e jelentésben megvannak az összes adatok. Itt csak tisztujtás eredményét közöljük: elnök lett: Pirchala Imre gymn. igazgató, alelnök: Weinert Győző jószágigazgató, művezető Exner Viktor tornatanár, pénztáros: Piovarci Ferencz ügyvédjelölt, szertáros: Fasold Győző bankhivatalnok, orvos: Zsigárdy Aladár, ügyész: dr. Kuncz Rezső, titkár: Göttner Károly tanár. Választmány: Dömötör Iván, Krajnyak Eduárd, Jónás János, Mayer Károly, Schack Béla dr., Wagner Lajos dr., Kölbl Hugó, Schubert István, Dröxler Robert, Hendl Gusztáv, Geiszler Victor, Veress Károly, Gyurtsy Kálmán dr., Grittner Gyula, Asloth Sándor dr., póttagok: Zechmeister Gyula, Kárpáthy Gyula, Garbaisz Victor, Havas Miksa, Kiss Gábor. Számvizsgálók: Esch Gyula, Stein Ignác, Schwicker Alfréd.

Az országos tornaverseny. A vallás- és közoktatásügyi miniszter, a magyar tanulók legközelebbi országos toreaversenyével kapcsolatos összes rendezési teendők végzésére központi végrehajtó bizottságot alakított, melynek elnökletét magának, illetve akadályoztatása esetén helyettesének tartotta fön. E végrehajtó bizottság tagjaivá a nevezett miniszter a következőket nevezte ki: Markusovszky Lajos, Klamarik János és Szathmáry György miniszteri tanácsosokat; Leövey Sándor és Lévy Ferenc osztálytanácsosokat; Hegedüs Sándor orsz. képviselőt, a Magyarországi Tornaegyletek szövetségének elnökét, Fináczy Ernő gimnáziumi igazgatót; Suppan Vilmos tanítóképzédei igazgatót; Gerlóczy Károly, Budapest főváros alpolgármesterét; Kun Gyula és Rózsavölgyi Gyula fővárosi tanácsosokat; dr. Fodor József és dr. Dollinger Gyula budapesti egyetemi tanárokat; dr. Téry Ödön közegészségügyi felügyelőt, az országos közegészségügyi egyesület titkárát; Bernáth Béla orsz. képviselőt; Jenny Antal ítélőtáblai bírót, a Budapesti Tornaegylet elnökét; Zsingor Mihályt, a Budapesti Tornaegylet művezetőjét; Gerenday György pénzügyminiszteri fogalmazót, a Magyar Athletikai Club alelnökét; Krenedics Gyula budapesti törvényszéki jegyzőt; Verédy Károly fővárosi tanfelügyelőt; Szedlacek Lajos tornatanítót. A »Tornaügy« szerkesztőjét, Porzsolt Kálmánt a »Herkules« szerkesztőjét; Oherolly János, Porzsolt Jenő és Szafka Manó tornatanítókat; Vetsely István dr. ügyvédet; Amtmann Géza fővárosi tollnokot; dr. Otto József főreáliskolai tanárt; végül Gyartyánffy István tanítóképzédei igazgatót és Hertelendy László miniszteri segédfogalmazót, a Magyarországi Tornaegyletek szövetségének titkárát.

A Budapesti tornaklub márcz. 2-ikán tartotta meg rendes évi közgyűlését, melyen a klub eddigi elnöke Hieronymi Károly közlekedéssel tiszteletbeli elnökké kiáltatott ki. Elnökké: gr. Hadik-Barkóczy Endre, m. elnökké: dr. Hausser Adorján és alelnökké: Egerszeghy Mihály választattak meg. Választmányi tagok lettek: Réthy Menotti, Schwarzmayer Lajos, Iszer Károly, Bundsmann Jenő, Effenberger Károly, Perger Ignác, Schusztér Zsigmond, Reinitzer Rezső, Kankovszky Vilmos és ifj. Klein János. Póttagok: Mirgay Gyula, Egyed Sándor, Tergovcsics Jenő, Prachtl József és Szögy Béla. Pénztárvizsgáló bizottság: Liebesberg Gyula, Pretsch Károly és Reinwald Károly. Közgyűlés után lakoma volt.

A., Tornázó Ifjak Köre. Budapestben az Európa szálló dísztermében saját alapja javára zártkörű táncvigalmat rendez. Rendező bizottság: Dr. Justus Jakab elnök. Uprimny Antal alelnök. Jusztusz Mór jegyző. Fodor Miklós pénztárnok. Tedesco Arthur ellenőr. Auerbach Mór, Bernstein Sándor, Duschek Vilmos, Eggenberger Alajos, Frankfurter Lajos, Jónás János, Kornfeld Adolf, Löwinger Mór, Lustig Jenő, Müller Géza, Strasser Samu, Schwarz Sándor, Schlesinger Oszkár, Scheer Izidor, Tedesco Ármin.

A nemzeti tornaegylet f. február hó 27-én, esti 6 $\frac{1}{2}$ órakor

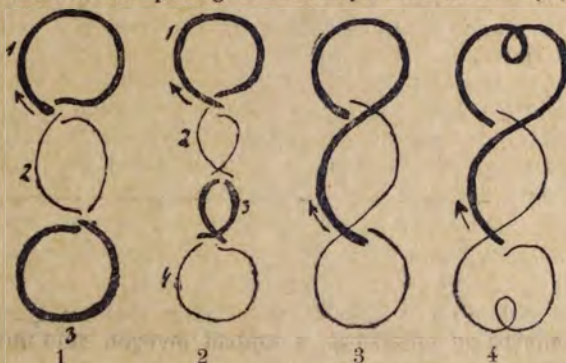
saját helyiségében (Budapest, VIII. ker. Szentkirályi-utca 26. sz. a.) tartotta évi rendes közgyűlését élénk részvét mellett.

A debreczeni tornaegylet márczius 6-án, az állami főreáliskola tornatermében, a cs. és kir. 39-ik gyalogezred zenekara közreműködésével, házi versenyt és ennek befejeztével a „Margit fürdő” dísztermében, elsőrendű zenekar közreműködésével táncszertélyt rendez. A verseny műsora: 1. Felvonulás az előkészítő csoport tagjaival és szabadgyakorlat. 2. Súlyemelés. 3. Gyakorlatok a nyujtón. 4. Gyakorlatok a korlátton. 5. Buzogány gyakorlatok. 6. Magas ugrás. 7. Csoport-vívás. 8. Táv-ugrás. 9. Gyakorlatok a gyűrűs hintán. 10. Iskola-vívás. 11. Lóugrás és gyakorlatok. 12. Verseny-vívás. 13. Fűzér a Klapka-induló mellett. 14. Díj-kiosztás.

KORCSOLYÁZÁS.

„Nyujtott nyolczasok.”

Nyujtott vagy megnyult nyolczasoknak nevezhetjük a műkorcsolyázásban azon idomokat, melyek akkor állanak elő, midőn a nyolczasok (lásd a „Herkules” utolsó számát) két fe.ét nem kapcsoljuk közvetlenül egymáshoz, hanem egy-két iv közbecsatolásával az idomnak a tengely irányában jobban megnyujtott alakot kölcsönözünk. A legegyszerűbb példa erre az 1. ábrában bemutatott eset, hol a kiindulási pontig visszakanyarodó körívre (1.) elő-

ször egy rövid (2.) és csak azután ismét egy teljesen visszakanyarodó iv (3.) következik. A rajzban vastagabb vonallal lévén jelölve a jobb láb korcsolyája által a jégen huzott nyom, vékonyabbal a bal korcsolya nyoma: már egy pillantás az ábrára is elég, hogy észrevegyük, miszerint itt egyoldala gyakorlattal van dolgunk, mert mindig a jobb láb csinálja a nagy köröket, a bal láb a közbecsatolt rövid ivet. Hogy mindkét lábra egyforma legyen kiképzettetésünk, gyakoroljuk az idomot megfordítva is: bal lábra csinálva a nagy köröket, jobbra a rövid köröket; vagy pedig a 2. ábra szerint egy helyett két ivnek közbecsatolásával.

Kezdő műkorcsolyázó, ki csak az imént tanulta meg, úgy a hogy az izezt, mielőtt ezt most már nyolczas alakban akarná gyakorolni, helyesen cselekszik, ha előbb a nyujtott nyolczast próbálgatja, könnyebb lesz ez neki, mert a közbecsatolt rövid iveken mintegy jobban hozzákészülhet a rákövetkező iven való teljes visszakanyarodáshoz; több lendületet is vehet.

A többi alapgyakorlatok: kigyóvonal, hármas, dupla hármas, hurok és ezek összetételei, nyolczas alakjainak szintén megvannak a megfelelő előgyakorlatai nyujtott nyolczasok alakjában. Az egy lábton végzett nyolczasok péld. kitünő előgyakorlata az, melyet itt a 3. ábrában mutatunk be. Gyakoroljuk ezt fordított irányban is: a visszakanyarodó körívvel kezdve és mindkét lábra egyformán. A kigyóvonal-hurok (4. ábra), vagy még inkább ennek megfordítottja a hurok-kigyóvonal legjobb előgyakorlata a már multkor említett „paragrafus”-nak.

De nemcsak mint a megfelelő nyolczasok előgyakorlatait ajánljuk itt a „nyujtott nyolczasokat”, hanem aján

juk azok olykori gyanorlását a haladottabb korcsolyázónak is, a lendületteljesebb mozgás végett, melylyel azok kivitele jár. nemcsak azért, mert fenntartják benne a törekvést, az idomoknak minél nagyobb méreteket kölcsönözni — a meddig ez a könnyed, fesztelen kivitelnek nincsen rovására — hanem azért is, hogy jól fordulni, hurkot vetni stb. valamivel nagyobb lendülettel is tudjon, mint a milyennel az egyszerű nyolczasok kivitele sok esetben jár.

A mit pedig előbbi cikkünkben a szabályos rajzról, tengely beartásáról a nyolczasokra vonatkozólag elmondottunk, azt ismétjük a nyújtott nyolczasokat illetőleg is.

Földváry Tibor.

ATHLETIKA

A sport a parlamentben.

A lefolyt képviselőválasztások eredménye minket is érdekel s a politikai lapok mintájára mi is megcsinálhatjuk a magunk statisztikáját — a testedző sport szempontjából.

A sport igen tekintélyesen van képviselve az új parlamentben. Alig van a sportnak ága, melynek legalább egy notabilitása ne ülne a törvényhozó testületben. Legerősebben van képviselve természetesen a vadászat, melynek úzdiról nem is lehet statisztikát csinálni, miután majdnem minden képviselő vadászember, leszámítva természetesen a közoktatási és könyvtári bizottságok lateiner tagjait.

Hogy mennyire tulsúlyban voltak mindig a vadászok a parlamentben, a legjobban kitűnt a mult országgyűlésen, a mikor is egy vadász képviselőnek mentelmi ügye került tárgyalásra. Vay Elemér báró ugyanis egyszer egy vad helyett egy vadászt puffantott le s e miatt ismételt volt baja a törvényszékekkel, mely az ő képviselői mentelmi jogát fölfüggeszteni kérte. Az illető szakbizottság pártolta is a törvényszék kérelmét, de a képviselők többsége nem adta ki Vay bárót. Ekkor tűnt ki, hogy több a vadász a képviselőházban, mint a lateiner. Mert az összes vadászok arra gondoltak, hogy ilyen baleset velők is, illetőleg az ő vadászukkal is megtörténhetik.

Külön kell azonban fölemlitenünk, hogy az új parlamentben van egy oroszlánvadász is: Esterházy Mihály gróf, ki Apponyi Albert gróf pártját erősíti. A gróf ezt a sportját azonban nem igen fogja üzhetni a parlamentben, de nem azért, mint ha nem tartaná ott vadászatot, hanem azért, mert kevés ott az — oroszlán.

A lovaglás sportjából a képviselőház inkább csak a vesszőparipákon való nyargalást üzi; az igazi lovas sportsmanek a főrendiházban vannak. A „Pesti lovas-egylet”-et jóformán egyedül Károlyi István gróf képviseli az alsóházban.

A kormány tagjai között is elsőrendű sportmanek vannak: Szilágyi Dezső és Wekerle Sándor miniszterek a legkitünőbb vívók közé tartoznak. Mind a ketten az öreg Keresztesy József vívóterméből vitték a politikába vivási tudományukat, Szilágyi Dezső éveken keresztül volt a Magyar Athlétikai Clubnak is választmányi tagja s tanácsainak sok hasznát vette az egylet. Csáky Albin gróf pedig a turista-sportot fejlesztte, mint a „Kárpát-egyesület” elnöke.

A budapesti sportegyesületek elnökei közül a kö-

vetkezők tagjai a parlamentnek: a budapesti korcsolya-egylet elnöke Busbach Péter, a „Hunnia” csónakázó-egylet elnöke Teleki Géza gróf, a nemzeti tornaegylet és országos tornaszövetség elnöke Hegedűs Sandor, a „Neptun” evező-egyletnek és a torna-clubnak elnöke Hieronymi Károly s a Stefánia yacht-egyesület elnöke a már említett Esterházy Mihály gróf.

Legerősebben van képviselve a parlamentben a „Magyar Athlétikai Club”, melynek alapító tagjai közül a házban üloek; Andrássy Géza és Sandor grófok, Asbóth János, Beöthy Algernon, Behlen András gróf miniszter, Boncza Miklós, Csávo'szky Lajos, Esterházy Mihály gróf, Hadik B. Endre gróf, Hentaller Lajos, Horváth Gyula, Károlyi László gróf, Meszlényi Lajos, Münnich Aurél, Papp Samu, Perényi Zsigmond báró, Piukovits József, Rohonczy Gedeon, Szerb György, Szilágyi Dezső miniszter, Teleki Domonkos és József, Tomcsányi László, Vermes Béla, Zichy Jenő gróf, vagyis 25-en.

A budapesti korcsolyázó-egylet szintén szépen van képviselve, bár itt azt a politikát követi sok honatya, hogy eleget megy ő a jégre a parlamentben s azért a korcsolyázó-egylet jegére csak a — feleségét küldi. Így aztán több képviselőné tagja van az egyletnek, mint képviselő. Az elnökön, Busbach Péteren kívül, a ki tulajdonképen az egyletet megteremtette, ott vannak a választmányban Andrássy Gyula gróf és Rohonczy Gedeon, a Columbus-korcsolya és az Achilles-csukló-szji fölfedezője. A részvényesek és tagok között foglalnak helyet: Andrássy Sándor gróf, Bujanovich Sándor, Gromon Dezső államtitkár, Papp Samu, Rakovszky István, és Géza, Sággy Gyula, Arany László, Bobula János, Dániel Gábor, Dókus Ernő, Fenyvessy Ferencz, Holó Lajos, Károlyi László gróf, Krajcsik Ferencz, Kubinyi Árpád, tehát 19-en.

Az összes sportnemekben Szapáry Gyula gróf miniszterelnöknek és a szabadelpvűpartnak nagy többsége van az ellenzéki pártok fölött. Az ellenzék még a leg erősebb a vitorlázásban, a mennyiben a Stefánia-yacht-egylet balatoni yacht rajában Esterházy Mihály gróf és Károlyi László gróf nemzeti párti és Szalay Imre függetlenségi párti yachtjaival szemben csak Andrássy Géza és Sándor grófok kormánypárti yachtjai állanak. A kormánypárt csak akkor fog győzhetni a Balatonon, ha a szabadelvű párti Battány Tivadar gróf (Fiume új képviselője) az Adriáról a Balatonra hozza yachtját, s a clubnak kormánypárti tagjai: Andrássy Tivadar és Gyula grófok, valamint Teleki József gróf is építetnek yachtot s szaporítják a kormánypárt yacht raját. Megjegyezzük azonban, hogy egy yacht majdnem annyiba kerül, mint egy — választó-kerület.

Az evező sport, a már említett elnökökön kívül egy ifju taggal szaporodott: Dr. Ragályi Lajos, a nagybaromi kerület új képviselője, régi budapesti regattista volt.

A velozipedezés sportja, mely eddig nem volt képviselve a házban, most egyszerre két képviselőt nyert. Az egyik Zmertych Iván, aki Páristól Budapestig velozipedezett, s később ugyanezt az utat gyalog teette meg. A másik Vermes Béla, a szabadkai képviselő.

A lövészetet első sorban Esterházy Mihály gróf képviseli, akit már több sportnemnél említettünk, a budapesti és nizzai galamb-lövészetekben sok díjat nyert. Kitűnő lövő még Rohonczy Gedeon. A budapesti polgári lövészet-egyletet csak Darányi Ignác választmányi tag képviseli, miután a lövészet-szövetség elnöke, Radocza János megbukott (az igaz, hogy a lövészet-szövetség is megbukott). Két kitűnő lövő, Gajári Ödön és Hadik Sándor

Kötélhúzás. („Rajta!”)

(Sikfutás. Indítás)

Kötélhúzás. („Elég!”)

Vívás.

Athletikai képek. (II)

(A «Magyar Athletikai-Club» báljának tánczrendjéből.)

gróf, akik egyszersmind kitünő vivók is, megbuktak a választásokon. Ellenben a hirhedt Komjáthy-pisztolyok birtokosa, Komjáthy Béla bekerült a házba. Nagy veszteség a parlamentre — sport szempontból is — Tisza István kibukása, ki az ország egyik legjobb vivoja. Érdekes fölemlíteni, hogy a megbukott új jelöltek közt is volt két kiváló sportsman: Kisbaári Kiss Ferencz és Kubik Béla bajnokok.

A tornázást és a nemzeti torna-egyletet a már említett Hegedüs Sándoron kívül Arany László, Bernáth Béla, Bobula János, Károlyi László gróf, Papp Samu, Polónyi Géza és Szerb György képviselik, akikhez még Jókai Mórt is hozzá kell számítani, mert a nemzeti torna-egylet tiszteletbeli tagja. Az elméleti tornázást s a tornatanítás reformját Berzeviczy Albert államtitkár képviseli.

A műkedvelő fotografálást most már csak az ellenzék képviseli, Andreánszky Gábor báró személyében, minthogy a kormánypárti Bohus László kimaradt a házból.

Van két tüzoltó főparancsnok is a házban: Óvári Ferencz a veszprémi és Vermes Béla a szabadkai tüzoltó-egylet főparancsnoka.

Egy oklevés uszmester is van a parlamentben s az Hegedüs Sándor. Az uszás sportját különben főlős számmal képviselik oly honatyák, kik mindig — az árral usznak.

A képviselőház összes tagjait tekintve, a 402 magyarországi képviselő közül sportsmannek nevezhető 57. Ebből esik a szabadelvű pártra 42; a nemzeti pátra 8; a függetlenségi és 48-as pártra 5; a 48-as pártra 1 s a pártonkivüliekre 1. — Szapáry Gyula gr. többsége tehát a sportban is 27 szavazat. Az ökolóvívásról nem csináltak statisztikát: ez meg a jövő titka.

Porzolt Kálmán.

CSÓNAKÁZAS.

A nemzeti hajós-egylet bálja, mely febr. 23-án folyt le a VI-VII. k. kör termeiben, kitünően sikerült. A termetek zsúfolásig töltötte meg az elegáns közönség, mely vidám hangulatban mulatott és tánczolt reggelig. — A négyeseket 70 pár tánczolta. „Kincsem“ a tengeren. E híres versenyló neve újra fölmerült, nem ugyan a löversenyeken, hanem a tengeren. Nagybányai Horthy sorhajózászlós megvette a „Held“ tengeri yachtot s elkeresztelvé „Kincsem“-nek, beigatattatta a yacht-hajóraj sorába.

TURISTA-SPORT

A magyar turista egyesület budapesti osztályának iskolai bizottsága megalakult. Az értekezletet Haub Mór, a budapesti osztály alelnöke, nyitotta meg, előadván a tanácskozás célját. Erre a bizottság úgy alakult meg, hogy elnökévé Köpöcsy Sándor igazgatót, jegyzőjévé Schuschny Henrik drt. választotta. A bizottság elhatározta, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter elé memorandomot terjeszt, melyben arra kéri, a minisztert, hogy a kereskedelmi miniszterrel egyetértően tegye lehetővé a középiskolai tanulóknak tanárok vezetése alatt történő csoportos kiránduló utazásait; az ügynek egyöntetű rendezése végett szövelje föl az országban levő tanáregyesületeket és tanártestületeket véleményeik nyilvánítására. Arra is felhívja a miniszter figyelmét, hogy a bizottság feladatának ismeri, hogy a főiskolai tanulók nyári kiránduló utazásait is megfogja könnyíteni, a mennyiben egyelőre az országban azon érdekes vidékei, a hol a Turista Egyesületnek osztályai vannak pl. a Vág völgyében, a Mátra vidékén, a Szepes-ségen, Vasvármegyében stb. olcsó szálló helyekről és olcsó ellátásról gondoskodik. A bizottság az ország szép vidékeit, természeti és népművelési sajátosságait, történelmi nevezetességeit, egyéb kiválóságait a tanuló ifjúság számára gazdagon ilusztrált könyvben írja le, hogy ez által a haza iránti érdeklődést és szeretetet éleszsze és ez ismereteiknek kirándulások által való megszerzésére az ifjúságot serkentse.

LÖVÉSZET

A nagybecskereki lövészegylet febr. hó 14-én tartotta rendez évi közgyűlését. A közgyűlésen megválaszttaott: első főlövész-mesterré Rónay Jenő főispán; második főlövész-mesterré Daniel László h. alispán; tb. főlövész-mesterré Krsztics polgármester; lövész-mesterekké Hegedüs János, Keresztes Andor, Kokits A. F., Lichovnik János, Linder Róbert; pénztárnok Novák J. C.; ügyész Maugsch Albert; titkár Virágh Vilmos; gazda Nack Gyula. Választmányi tagokká Biusberger Mihály, Amend Rudolf Schwarz Mór, Neugebauer Miksa, Geiger Manó, Haidegger Ödön, Dekány János, Wingler Ferencz, Balugovics András.

Magyar főú diadala Monacóban. Gróf Erdődy Károly a „Prix Meyerbeer“ katicapban 29 világhírű lövész ellen aratta diadalát, 12 galamb közül 11-et ejtve el; második lett Mr. Scott, 10 galambot löve le; harmadik Trauttmannsdorff gróf (az idei 2000 frkos „Grand Prix“ nyertese).

Országos tornaverseny.

A rendező bizottság ülése.

A legközelebb rendezendő tanuló országos tornaversenyeknek az a végrehajtó bizottsága, melyet Csáky Albin közoktatásügyi miniszter a napokban nevezett ki, február 10-ikén tartotta első ülését a miniszterium tanácstermében.

Berzeviczy Albert államtitkár elnököl az ülésen s azt a kérdést intézi a tagokhoz, hogy szükségesnek tartják-e még ez évben egy országos jellegű tornaverseny rendezését és lehetségesnek tartják-e annak hibátlan rendezését a rendelkezésre álló idő alatt.

Hegedüs Sándornak az a véleménye, hogy ez évben már az idő rövidsége miatt sem lehetne tornaversenyeket jól és kifogástalanul rendezni; ellenben a jövő évben rendezendő versenyre már most meg kell tenni az előkészületeket.

Dollinger Gyula egyetemi tanár azt tartja, hogy a legközelebbi tornaversenyt el kellene halasztani a milleniumi kiállítás idejére.

Bernáth Béla orsz. képviselő hasonló nézetben van. Szuppán Vilmos nézete szerint minden évben országos versenyeket tartani, elvéstetett dolog volna. Azonban ha nem tartunk is évenként országos tornaversenyt, mindazonáltal egy év se legyen, amidőn a fővárosban és több helyen a vidéken régiónális versenyek ne tartatnának.

Kun Gyula fővárosi tanácsnok elhalasztandónak tartja ez évről a versenyeket.

Verődy Károly tanfelügyelő helyesli az elhalasztást, de okvetlen szükségesnek tartja, hogy legalább részleges versenyek tartassanak; így különösen óhagyat, ha a tanítóképzők növendékei számára rendeztetnék verseny.

Fináczy Ernő hihetetlennek tartja, hogy az idén hibátlan rendezéssel lehetne versenyeket tartani, mert rendkívüli a teendő egy ily versenynél.

Dr. Gerenday György, az atletikai klub alelnöke, a mellett van, hogy az idén is tartassék meg az országos tornaverseny, mert szerinte van rá elegendő idő s az elhalasztás ártana az ügynek. A regionális vagy kerületi versenyek is csak annyiba kerülének mint az országos, sőt azoknak rendezése még nehezebb volna.

Porzolt Kálmán szerette volna, ha az idén is lett volna országos jellegű tornaverseny, de ha már a bizottság kebelében merünek föl ellene hangok, úgy csakugyan jobb letenni ez idén róla. Ha azonban nem akarunk lemondani a testi nevelés reformjáról, úgy a versenyekkel nem szabad felhagyni s legalább helyi versenyeket kell meg ez évben rendezni az ország minden részében s így természetesen a fővárosban is. Oly városban, a hol több iskola van, ezek együttesen rendeznék a versenyeket, de a hol csak egy iskola van, oda is be kell vinni a torna-versenyeket; mert a cél nem az, hogy p ráadás ünnepélyek legyenek, hanem a verseny mint a testi nevelés eszköze bevitessék minden tanintézetbe.

Lévay Ferencz osztálytanácsos kifejté, hogy sem országos sem kerületi versenyek ez évben nem rendezhetők. A kerületi versenyek eszméjét helyesli, de sikerük most még kétes. Versenyeket az idén is okvetlen rendeznünk kell s csatlakozik Porzolt Kálmán nézetéhez, hogy helyi versenyek tartassanak.

Porzolt Jenő tanár szükségesnek és lehetségesnek is tartja, hogy még ez évben megtartassanak az országos tornaversenyek, melyeknek elmaradásában nagy kárt lát a testi nevelésre.

Szafka Manó tornatanár azt tartja, hogy az országos versenyek elvesztenék nimbuszukat, ha minden évben tartatnának, az elhalasztás mellett van.

A „HERKULES“ mulattató melléklete.

PIHENŐ

A „HERKULES“ előfizetési ára a „PIHENŐ“ mulattató melléklettel együtt negyedévre 1 frt, félévre 2 frt, egész évre 4 frt. A „Pihenő“-re külön előfizetni nem lehet. Előfizetések és hirdetések a „Herkules“ kivatalába (Budapest VIII., József-körut 5.) küldendők.

Anglia gyásza.

(A clarencei herczeg halála.)

Sulyos idők járnak az európai uralkodócsaládokra. Alig van korona, a melynek fényét gyászfátyol ne homályosítaná. Különösen a trónörökösök sorsa tragikus: Rudolf trónörökös kimulásának rémhire, még most is viszszaeng fülünkben, az összeroskadt napoleoni dinasztia trónjának örököse a Zulu-földön, ádáz merényletnek esett áldozatul, az orosz és az olasz trónörökösökről azt suttogja a hir, hogy buskomorságban szenvednek, embergyölölők! A hatalmas német birodalom kicsi trónörököséről azt mondják, hogy véreben van az a borzasztó baj, a mely nagyatyját megölte és a mely az atya életére is leselkedik. A román trónörökös szerelmi tragédiáját az egész világsajtó tárgyalta, a szerb trónörökös — most már Sándor király — anyja és atya családi viszálya árán jutott trónjához, melyen elhagyatottabbnak, árvábbnak érezheti magát az utolsó koldusgyermeknél is. És még hány tragédia játszódik le a fejedelmi palotákban, a melyek nem végződnek halállal, nem juthatnak a nyilvánosság elé!

S most ime egy újabb gyászeset vonja magára az egész világ figyelmét és részvétét. Európa leghatalmasabb fejedelmi háza egyikére hozott keserű fájdalmat:

Albert Viktor, a clarencei herczeg, a welszi herczeg fia, rövid szenvedés után Sandringhamban meghalt.

Viktória királynő unokájának, az angol trónörökös fiának halála annál inkább képes mély fájdalmas részvétet kelteni a szivekben, minthogy harmincz éves korában, boldogsága teljében, völegényi állapotában érte utól s nekünk magyaroknak kétszeres okunk van osztoznival az általános gyászban, mert az ifju Teck herczegnő, a kit a clarencei herczeg hat hét előtt eljegyzett, tudvalevőleg anyai ágon magyar származásának mondható és így jól eső volt reánk nézve az a tudat, hogy Anglia trónját velünk rokon és — a mi fő —

velünk rokonszenvező nő fogja királyi fíjével megosztani.

A fiatal herczegi pár arczképét akkor szándékoztunk közölni, mikor az oltár előtt, boldogságtól sugárzó arc-

A clarencei herczeg influenzában szenvedett, melyből tüdőgyulladás keletkezett. A betegség olyan rohamosan fejlődött, hogy e hó 13-án még nem tartották szükségesnek az esküvő nap-

Albert Viktor herczeg. †

czal esküdnek örök hűséget egymásnak és ime, milyen szomorú körülmények juttatják olaszainkat abba a helyzetbe, hogy a clarencei herczeg és arájának képmásával megismerkedjenek.

jának elhalasztását és másnap már a welszi herczeg e szavakkal tudatta a londoni lordmajorral a szomorú hirt: „Kedves fiunk ma reggel 9 órakor elhunyt.“

Albert Viktor Keresztély Eduard Clarence és Avondale hercege 1861. január hó 4-én született Frogmore Modgeban, Windsor mellett. Anyja, a welszi hercegné még pár órával születése előtt kin volt a windsori tó jegén, a hol kényelmes kis tolókosiban ülve, a herceg megszántatatta. A clarencei herceg csak egy évvel s pár hónappal idősebb öcsésénél, György hercegnél. Mindkét herceget együtt nevelték s közös tanítóik és nevelőik voltak. Mikor tanulási idejük letelt, nagy tengeri utazást tettek, mely fölött egy világ körül való utazással. A hercegeknek az uton naplót kellett vezetniök, melyeket minden nagyobb állomáshelyről, a hol hajójuk kikötött el kellett küldeniök anyjuknak.

A hercegek a közös neveltetés dacára nagyon különböző jellemüvé fejlődtek. A clarence-i herceg félnék és bátortalan maradt s nehéz volt bizalmát kinyerni, míg öcsese, mint jó pajtás volt ismeretes, a ki örökké vig, bátor és angolosan nyílt volt. György herceg külsejében is jobban hasonlított atyjára, mint bátyja. Utóbbi, mint clarence-i és az avondale-i herceg másfél évvel ezelőtt, tagja lett az angol felsőháznak. A herceg a cambridge-i és heidelbergi egyetemeken is járt; 1895-ben őrnagyi ranggal a hadseregbe lépett. A tizedik huszárezrednek volt őrnagya és tiszteletbeli tulajdonosa több angol ezrednek; a cambridge-i egyetemen a jogi tudóságot s megszerezte.

A clarence-i herceg, — mint már említettük, — körülbelül hat héttel ezelőtt jegyezte el unokahugát, Viktoria Marie Teck hercegnőt és esküvőüknek február 27-én kellett volna megtörténnie Windsorban a szent György-kápolnában, mire az előkészületek már nagyban folytak. Hogy a herceg 28-ik születésnapját megülhessék, a welszi hercegi pár december 30-án a londoni Malborough Houséból, a hol György herceg tifuszban feküdt a sandringhami herceggel együtt a norfolki grófságba költöztek át, a hova a clarencei herceg tiszteletére fényes ürsaságot hívtak meg. Fife herceget s nejét, Teck herceget nejével, lenyával és három fiával együtt. Sandringhamban a welszi hercegi családot várta-várták, mert évek óta szigorúan tartott szokás volt, hogy a hercegi család ott töltse a karácsonyi ünnepeit. Szokás szerint az idén is megajánkozták a Sandringham körül lakó családokat. A clarencei herceg és jendöbéli neje számára már berendezték a st.-james palotában az új lakást, ugyanazokban a termekben, melyekben menyasszony nagyanyja, az agg cambridgei hercegnő 38 éven át lakott. London vírosa nagy értékű hássági ajándékat készült átnyújtani a ifju párnak, mely a napokban már

elkészült volna. Ez egy 36 személyre való ezüst evőeszközből állott volna, melynek értéke 1600 font sterling. Az ifju pár Szendringhamban töltötte volna mézes heteit, a hol a herceg meghalt.

A gyász általános. Londonban elhalasztottak minden ünnepséget, meetinget a birodalomban. Elcsöndesedtek a politikai harcok, a színházak bezárultak, a lapok mind gyászkeretben jelentek meg s meleghangú cikkekben emlékeznek meg a fiatal hercegről. Európa összes uralkodói, valamint a pápa és Carnot elnök is táviró utján tudatták részvétüket a királynővel és a welszi herceggel. A halottat Windsorba szállították fényes katonai pompával és az Albert-Memorial-kápolnában tették ravatalra s a windsori szent György-kápolna király-sirbotljába temetik.

Az aggkor szabadalma, hogy a sűrűn ismétlődő gyász esetek által megfásult szív, nem érzi olyan mélyen az új csapások súlyát: Viktória királynő is aránylag elé megadással viseli unokája váratlan elhunytát. Hogy a welszi hercegné, mint anya, mennyit szenved: képzelhető . . . de a legnagyobb fájdalom részese, az ifju szép menyasszony, a kire az élet eddig csak derült napfényt, mosolyt, rozsat hintett és a kit boldogsága teljében érte a legelső, legnagyobb veszteség.

Egy feledésbe ment ujságról.

Írta: Falk Miksa.

Az utóvilág nemcsak a színésznek nem fon koszorúkat, hanem a hírlapíróknak sem. A hírlapíró születik, — mert az igazi hírlapíróknak csakugyan születnie kell — azután tanul minél többet és minél többfélét, azután dolgozik éjjel-nappal a szétpattanásig megfeszített idegekkel és folytonos lázban forrongó agyvelővel, és mikor ereje fel van emésztve, — a mi nála gyorsabban szokott történni, mint más embernél, — akkor lefekszik és meghal, avval a szomorú gondolattal: „Dass zur Stunde seines Sterbens Niemand weiss, dass er gelebt.“ Pedig a hírlapíródalom az, mi valóságos forradalmat idézett elő a történetírásban, mely azelőtt csak nagynehezen tudott hozzáférni az okiratokat őrző állami vagy magánlevéltárakhoz, melyek majdnem egyedüli, de egyszersmind egyoldalú forrását képezték. Ez okmányokból meg lehetett tudni, miként gondolkoztak az ugynevezett döntő körökben, de mikép keletkeztek az események a népek életéből és miként hatottak arra vissza, annak a diplomáciai levelezésekben alig volt nyoma. E hiányt pótolja ma a hírlapíródalom, mely napról-napra tükrözheti vissza a közhangulatot és kellő kritika mellett abba a helyzetbe hozza a történetírókat, hogy egyes korszakokról és az azokban előfordult

eseményekről nemcsak egyoldalú, de teljes és a valóságnak mindenben megfelelő képet alkothat magának. E szempontból egyes korszakok történetére nézve fontossággal bírnak még oly lapok is, melyek csak rövid ideig éltek és melyeknek ma a közönség talán már nevére sem emlékezik.

Ilyen alkalmasint már régen feledésbe ment lapról akarok szólni, melylyel mindazáltal foglalkozni kellend annak, a ki valamikor hazánk történetét az ötvenes évekből meg fogja írni. „Magyar Sajtó“-nak hívják ezt a lapot; megjelenési helye Bécs volt, szerkesztője pedig Török János. Ennek az utóbbinak a csontjai is vagy egy évtized óta porladoznak már és nevét is alig ismeri a mai nemzedék. Hogy is ismerhetnék őt, a kivel szemben még kortársai is oly igazságtalanok voltak?! Igaz, hogy politikai dolgokban merev ó-konzervatív, vallásiakban pedig meglehetősen egyoldalú volt; de magyar ember volt tetőtől-talpig és én nem ismertem még hírlapírót, a kinek stílusán annyira rajta lett volna az eredeti magyarság zamatja, mint a Török Jánosén valamint hazánk alkotmányos jogai mellett is közülünk szabadelvűek közül senki sem lelkesült jobban, mint e vén pecsovies. 1854-ben ő a „Pesti Napló“ szerkesztője volt. Récsey tanár kezeiből vette át a lapot, mely ezen széles ismeretű, de száraz tudósnak vezetése alatt sehogy sem tudott prosperálni. Mikor Török János a lap élére állott, abban azonnal új élet kezdte lüktetni, és feléje kezdett fordulni még azoknak figyelme is, a kik Török Jánosnak 1847-es álláspontját nem fogadták el. Hanem eléje fordult a Bach-féle rendőrségnek figyelme is és minél elevebb lett a lap, annál inkább gyült meg baja a nevezett hatósággal. Majdnem minden nap megidézték János bátyánkat, hogy amugy Isten igazában lepirongassák. De ő, a ki különben sem volt tejevéri uriember nem hagyta magát és olyanokat dobott a rendőrségi tisztviselőknek szeme közé, a mire ezek nem tudtak kádenciát mondani. Látván, hogy ezzel az emberrel nem boldogulnak, elhívták a „Pesti Napló“ kiadóját, Emich Gusztáv könyvárúst és egyszerűen kijelentették neki, hogy ha ki nem teszi Török Jánosnak a szűrét, a lapot egyszerűen befogják tiltani. Akkor még nem ismerték az országban Kerkápolyinak azt a klaszszikus mondatát, hogy a legdrágább kölcsön az, a mit az ember nem kap; de Emich is körülbelül így okoskodott: hogy tudniillik a legrosszabb lap az, a mely meg nem jelenhet és Török Jánosnak csakugyan felmondott. Én akkor a „Pesti Napló“ munkatársa voltam, és az én kedves János bátyám hozzám fordult azzal a kérdéssel, hogy hát ily körülmények közt quid faciendum? Hosszu tanácskozás után megállapod-

tunk abban, hogy ő — Bécsben fog új magyar lapot kiadni. Ma azok előtt, kik az akkori viszonyokat nem ismerik, furcsának tűnhetik fel az, hogy mi egyenesen beleakartunk rohanni az oroszlan torkába és daczára annak, hogy a pesti rendőrségi tisztviselők csak vak eszközei voltak a bécsi kormányának mégis azt reméltük, hogy Bécsben, a hol akkor Kempen tábornok volt az ur, magyar lappal könnyebben tudunk boldogulni, mint Pesten. És mégis úgy volt. Török János egy hosszabb memorandumot nyújtott be Kempen bárónak és ettől csakugyan megkapta a „Magyar Sajtó“ kiadására az engedélyt. Volt erre nagy öröm Izraelben a legelső teendő — Török János ebben sem tagadta meg magyar természetét — az volt, hogy nagy áldomást csaptunk a döblingi „Szarvas“-vendéglőben. Meg volt arra hiva minden tollforgató magyar ember, a ki amaz idő szerint Bécsben tartózkodott. Jelen volt egy nő is, gyönyörű szépségű fiatal özvegy, Török János leánya, a ki később férjhez ment Véreyhez, az Athenaeum nagyérdemű vezérigazgatójához. Ettünk-ittünk, „was gut und theuer ist.“ Ebéd után pedig János bátyánk egy pinczérel kivetített egy pár üveg pezsgőt a vendéglő megett fekvő rétre, a honnan látható volt a „Görgen“-féle döblingi tébolyda, Széchényi István komor barlangja. Ott Török megtöltette poharainkat, levétette velünk, a kalapokat és a tébolyda felé emelvén poharát, ünnepélyes hangon mondá: „E poharat ürítsük a legnagyobb magyar egzségére: a mindenható éltesse!“ Valóban megható pillanat volt, mely után komorul és szótlanul ballagtunk hazafelé! . . . Ez meglevén, hozzáfogtunk a szerkesztőség összeállításához. Fő-szerkesztő, a ki egyszermind a belügyekre vonatkozó cikkeket vállalta magára, Török János volt. Én arra köteleztem magamat, hogy mindennap egy külügyi cikket írok. A lap többi rovatainak ellátására szerződötve lettek belmunkatársaknak Vajda János, Székely József és (az azóta jobblétre szenderült) Török Sándor a főszerkesztőnek fia. A tárca-cikkeket megírandó volt Kecskeméthy Aurél, akkorában cs. kir. rendőrségi biztos és mellette egy fiatal medikus, a ki azóta híres magyar író lett, Agai Adolf. Kissé furcsa helyzete volt Kecskeméthy Aurélnak, a ki akkor kezdte először Kákay Aranyos álnév alatt azon szellemű cikkeket írni, melyek később éveken át a magyar közönség kedvenc olvasmányát képezték, míg Agai öcsénk Náday Ezüstös álnév alatt neki szekundált. Aurél barátunknak, mondom furcsa helyzete volt; ő ugyanis mint rendőrségi biztos a rendőrség sajtóhivatalához volt beosztva és ott cenzori munkát végzett, különösen pedig a magyar irodalmi termékek ellenőrzésével

volt megbízva. A bécsi hatóság, mikor megtudta, hogy Kecskeméthy az új magyar lap munkatársai közé tartozik, teljesen meg volt nyugtatva, de teljesen meg voltunk nyugtatva, mi is, mert tudtuk, hogy Kecskeméthy, hivatalos állásának daczára is, magyar érzelmű ember, a ki soha sem fog bennünket elárulni. A mellett magasan állott felelősségének kegyében, a kik — és ez talán furesán hangzik — majdnem egytől-egyig liberális gondolkozású emberek voltak. Ezek közt első sorban említendő a sajtóhatóság főnöke, Lewinsky miniszteri tanácsos, mellette pedig Fidler, akkori osztálytanácsos, a ki nem régen, mint az osztrák vallás- és közoktatási minisztérium osztályfőnöke nyugalomba lépett. Hogy az általam írt külügyi cikkekkel miképen szedtük rá a bécsi rendőrséget, azt nem régen más helyen elmondtam. De a lapnak többi részei is határozottan magyar szellemben voltak szerkesztve. Képzeltetni, milyen lármát ütött Pesten ezen bécsi magyar lap megjelenése. Az itteni rendőrség magánkívül volt és minden istenadta napon küldte fel a denuncziációkat Bécsbe főnökéhez, Bach Sándor miniszterhez. De Bécsben, a mint említém, tulajdonképen nem Bach, hanem Kempen tábornok és városparancsnok volt az ur, a ki katona létére és egyéb tulajdonságai miatt is, az udvari körökben sokkal kedveltebb személyiség volt, mint az 1848-ban dühös demokratából reakzionárius miniszterré lett hajdani bécsi ügyvéd. Bach és Kempen közt bizonyos földalatti harc folyt és minél jobban vágatott bele Bach a reakzionárius irányba, annál inkább iparkodott Kempen bizonyos liberális színben feltűnni. A „Magyar Sajtó“ elleni denuncziációk Bach bureaujából átvándoroltak a Kempenébe, ott pedig egyszerűen a papirkosárba lettek dobva és mi háborítlanul folytattuk működésünket, mely otthon oly nagy mértékben találkozott a közönség tetszésével, hogy mindjárt kezdetben 1600 előfizetők voltak.

Hanem különben bizony nehéz volt ezen kezdet, és oly akadályokkal kellett megküzdenünk, a melyekről a mai hírlapírói nemzedéknek forgalma sincs. Emich könyvárus okos ember létére, előre látta a „Magyar Sajtó“ sikerét és abból — már t. i. az anyagi sikerért — bizonyos részt magának akart biztosítani. Az ő üzletében volt akkor egy Számwald nevű jó családból való fiatal ember, a ki némi vagyonnal is rendelkezett és Emich által üzletársnak lett befogadva. Abban történt megállapodás, hogy a „Magyar Sajtó“ kiadója ez a Számwald lesz és hogy a lapnak anyagi ügyeit ő fogja kezelni, mert János bátyánk mindenhez érthetett a világon, de a pénzzel való gazdálkodáshoz ő kelme egyáltalában nem értett. Most nyomdát kellett keresnünk,

és én rábírtam a „Wanderer“ kiadóját, Sommer Lipót bécsi nyomdászt, hogy a „Magyar Sajtó“ nyomtatását elvállalja. Az első számot igen szépen megcsináltuk és a kéziratot elküldtük a nyomdába hanem ekkor küldt, hogy ezen nyomdában egyetlen egy magyar szedő sincs, magyar korrektorról pedig még kevésbé lehetett szó. — Török János ennél fogva korrektornak egy Elefánti nevű fiatal embert szerződötvetett, a ki-ben később szintoly alapos tudományu, mint nagy műveltségű férfit tanultunk megismerni. (Ha jól emlékszem, egy ideig nevelő volt Londonban, Apponyi grófnak, az akkori osztrák nagykövetnek házában.) Mikor az első számra vonatkozó szerkesztőégi munkát bevégzettnek hittük és quasi re bene gesta haza akartunk menni, jött alólról — a szerkesztőség a II. emeleten, a nyomda pedig földszint volt — Elefánti részéről az a rémhír, hogy azon kefelevonatok, melyek eddig korektura végeti eléje lettek terjesztve, oly rettenetesen vannak kiszedve, hogy a sajtóhibák kijavitása órákat fogna igénybe venni és hogy ő egymaga egyáltalában nem képes ezt a munkát elvégezni. Erre János bátyám kiadta a parancsot, hogy itt kell maradni! A kefelevonatok egymás után felhoztattak és esti 9 óráig reggeli 3 óráig az egész szerkesztőség korrektori munkát volt kénytelen végezni, csak hogy a lap megjelenhessen. Így ment ez heteken át, míg végre nagy ügygyel-bajjal egy pár magyar szedő lett előteremtve és nekünk legalább a korrektúrával nem kellett többé bajlódnunk.

Ezzel az Elefántival egyszer egy furcsa dolog történt. Egyik este, midőn bejövök a szerkesztőségbe, hogy cikket megírjam, János bátyámat dühösen látom a szobában fel és alá szaladni. Meglepetve kérдем, hogy mi történt? „Képzjelje csak — mond nekem Török János, — „ez az Elefánt azt üzeni nekem, hogy ő nem jó több a nyomdába, keressek magamnak más korrektort?“ „De hát ki bántott Elefántit?“ kérdezém: „Én nem tudom, felel Török, „levelében csak azt írja hogy nem engedi magát általam össze szamaraztatni.“ Kezdtém inquiryálni az öregot és végre rájöttem, hogy mi történt. Az előtt való este az é cikkemben valami hírlapi kacsaró volt szó és az a frázis fordult, hogy ez a kacsra, már napok óta gog a lapok hasábjain. Mikor ez cikket nekem korrektúrája Elefánti elé került, ki nyelvtisztaság dolgában nem érte tréfát, felküldött a szerkesztőségbe egy czédulát, a melyre csak ez volt írva: lud gágog, és a kacsra sádog. A szerkesztőségben már nem volt senki, csak Török János, a ki az én cikkeim olvasatlanul küldte mindig a nyomdát és így nem értvén az Elefánti czéduláját és különben is nagyon ingerl

Az új káplán. Novák E. festménye után.

keny természetü lévén, azt gondolta, hogy a korrektor ur valami izetlen tréfát akar vele üzni. Fogta tehát magát, s ugyanazon czédulára „a lud gágog, a kacsza sádog“ szavak alá ezt írta: „és a szamar ordit“. Azután a szedő fiu által ezzel a toldalékkal küldte vissza annak írójához, a ki természetesen nagyon zokon vette ezt a goromba utóiratot. Képzeltetni, milyen jóízűt nevettem ezen félreértésen. Elmentünk azután János bácsival ketten Elefántihoz és csakugyan sikerült őt kibékítenünk.

Igy egy pár hónapig szépen ment a dolog. Az én hiúságomnak nem kevésse hízelt az, hogy Törökhez mindenün-

mat szintén havi 100 frtra emelte, úgy hogy én egyszerre valóságos Crózus lettem. Hogy mit tett a „Magyar Sajtó“ ama sivár napokban a magyar ügy érdekében, azt kiemelni nem illik hozzám, a ki e működésben habár csak parva pars fui. Örömmel dolgoztunk, mert láttuk, hogy nem hatás nélkül dolgozunk. Hanem a boldogság nem tartott sokáig. A legközelebbi évnegyedes előfizetés alkalmával ismét egy pár ezer forint gyűlvén be, Számwald kiadó ur, a ki nagyurias életmódja által óriási adósságokba verte magát, ezt a pár ezer forintot zsebre dugta és — ill a berek, nád a kert. Egy pár hónappal később olvastuk va-

Mi az, mit megvetek?

Sivár mezőkön, hogyha jár szemem,
Ezekre nem fáj rátekinenem,
Ha a pusztulás vészhozó kezét
Látom köröttem, látom szerteszét,
Ha a vészjósló, dúló fergeteg
Köröttem tombol, — szívem nem remeg.

Ha látok harczot, ádáz, vad tusát,
Milyet az Isten szent haragban ád,
Ha látok sebhelyet szíven és karon,
Ha látok súlyt, nagy terhet vállakon:
Szívem bár érez és sajog belé, —
Hitét, bizalmát még el nem veté.

Aranyéket lássak sűrűn mindenütt,
Czikás villámot, mely a földre üt,
Lássam a gyöngét porban vérzeni

A tél proletárjai.

nen az országból érkeztek tudakozódások az iránt, vajjon kicsoda az az (Fk)? Ugyanis akkor irtam először ezen betűk alatt, míg a „Pesti Napló“-ba irt cikkeim kulcs-jegy alatt jelentek meg.) És — 26 éves fiatal embertől talán nem fogják ezt rossz néven venni — nem kevésse voltam büszke, midőn végre Török János valódi dics-hymnus kíséretében revelálta a lapban a cikkiró valódi nevét. Ennek az erkölcsi sikernek rám nézve, mellesleg mondva, még az az anyagi haszna is volt, hogy a „Pesti Napló“, melytől addig havi 12 cikkért 30 frtot kaptam volt, megtudván, hogy Török János nekem havonként 100 frtot fizet, tisztelet-dija-

lamelyik ujságban, hogy az indiai seapoy-háboruban egy Számwald nevű magyar eredetű tiszt nagyon kitüntette magát, de azután minden nyoma eltűnt, és én mai napig sem tudom, mi lett belőle. Hanem szegény Török Jánosra nézve most nagyon sanyaru napok következtek. Ő becsületes ember léte az előfizetőket ki akarta elégíteni és igazán hősiesség megfeszítések közben tartotta fenn még egy pár hónapig a lapot; de tovább nem győzte és miután Heckenast pesti könyvtáros késznek nyilatkozott a „Magyar Sajtó“-t átvenni, ez Pestre vándorolt át, én pedig megváltam a laptól. . .

S hogy haldokolnak népek ezrei: —
Ez mind csupán természetes dolog:
Ma él a szív, de holnap nem dobog.

Természetes legyen az bármí rút,
Lelkem mélyében nem csap háborút,
Éhtől hörögve lássak ezreket
S eszmét tiporva, melyt szent hirdetett:
Mind semmiség — természetes dolog,
Ezért haragra gyulni nem fogok . . .

Álarcz az, álarcz, mit én megvetek!
Mely mögé buvik fásult kebletek,
Ez a, mi engem bős haragra gyújt,
Álarczos okoz bennem háborút,
Mert ha meglátom arczvonásait: —
Rejtett érzelme — gyűlölni tanít!!

Ruttkay Gyula.

Az örökös nő.

Van nekem egy kis gazdaságom Erdély egyik szép völgyében. Amolyan ősiség „anon“, amint nagyanyám mondá, mikor rám „testálta.“ De szépséges helyen fekszik, s csak rendbe kellene hozni, hogy „méltóságos“ ur lehessen az én czimkörös kis honomban.

Az udvarház egy hegylábbon van építve, s onnan néz falura uri göggel. Pedig — bár csinos volna az alakja — az idők visszontagságai megviselték falait, s tisztos kopottságával nem valami hivogató. A köfalkerítés is roskadozik, s csak az ódon vasrácskapu tartja még épen a hagyományt, hogy ezen át hajdan üveges batárdok robogtak ki s be, fullajtárok előlvágtatása mellett.

Persze, ma nem jár a kocszi a rácskapun. Egy jó hátsalovat tartok, a mely aztán megér egy üveges batárdot sőt azért sem adnám oda a „Széluxfit“.

Szemben házammal, a völgy másik oldalán, a hol az erdők vannak, s egész fel a fenyvesekig terjed a fatenyészet, egy diszes nyári lak, amolyan villa bádög fedele ragyog a napfényben. Pompás park közepén fekszik, melyben mesterséges szökőkutak vízjátéka ejti bámulatba a kis falu lakóit. A villa a Weltmann uré, a ki egy nagy banküzlet fáradalmi után itt szokta a pihehenőjét tartani nyáron.

Olyankor lerándul a villába néhány heti eredeti levegőre Weltmann ur elhunyt nejének nővére, Ella kisasszony, aki egy nagybátyjától egy fél milliócskát örökölt értékpapirokban és készpénzben. Ella kisasszonyt mindig egy közeli rokona, a derék Mátrayné asszony kíséri el az utjára.

Gyakran látom hol kilovagolva, hol kikocsizva Ella kisasszonyt, a ki előttem valóságos talány. Mit fog tenni? Mi a szándéka félmillióval? Ki lesz a boldog kiválasztottja? Mert Ella kisasszony fiatal, alig husz éves és nagyon szép barnanő leány, kék szemekkel és mosolygó ajkakkal.

Végtelen kár, hogy olyan gazdag. Egy derék leány lehet szegény is, mert így biztosabban megtudhatja, hogy ki szereti igazán? De hogy tudhatná ezt Ella kisasszony az ő százazeireivel?

A derék Mátrayné, a ki nekem különösen rokonszenvez — csinos 35 éves; fekete szemekkel bir, — sok mindent elbeszél Ella kisasszonyról. Egyszer úgy próbálták ki a szerelmet, hogy Mátrayné volt az örökös és Ella az uti társnő. Persze, hogy mind Mátraynének udvarolt valamennyi hozomány vadász. Ellát árasztották el hódolattal, a faképnél hagyva a rokont.

Mátrayné azt is beszélte, hogy valami Berd Iván nevű gavallér adta erősen Ella után magát, én ismertem ezt az embert. Volt egy háza a városban, tele adóssággal, aztán két lova és egy

kis futókocsija. Ő maga mindig jól — izlése szerint — tarkán öltözött és tudott a nők nyelvén beszélni.

Láttam gyakran a villába menni, aztán a kisasszonynyal kísétálni, lovon vagy a Berde kis kocsiján. És kinzott a vágy, nyakon ragadni és a nyeregből kidobni azt a szélhámost, a ki Ellát még képes lesz talán elbolondítani... Bizonyára már nyilatkozott is! Vajjon miféle választ fog kapni? . . .

Egy este érdekes kalandom volt. A mint hazafelé lovagoltam úgy naplemente után, az országuton távol találkoztam Ella kisasszonynyal. Az ut bokrokkal volt szegelyezve és ide-oda kanyargott. Ugy látszott, hogy elvesztette az utat, minthogy kísérv nélkül lovagolt ki.

— Jó estét uram! Éppen jó, hogy találom önt. A mint látom, eltévesztetem az utat, — mondá édesen esengő hangon, nevetve.

Olyan szép volt fekete lovagló öltözetében! Arcza tűzben égett, szemei fényeltek. Hozzám lovagolt.

— Kisasszony nem sokára elhagy minket! — mondám sajnálkozva.

— Fájdalom, elkell utaznom.

— Örömmel látom, hogy használt önnek az erdei levegő.

— Igazán, pompásan érzem magamat! Ez itt egy paradicsom.

Lassanként leértünk a nyílt utra, s balfelől ott látszott az én szegényes portám a dombtetéjén . . .

— Lássá, mit tesz a gondatlan kezelés! — mondám Ellának arra mutatva ostorommal. Belül sem szebb, mint a külseje.

— Ej, az pompás régi fészek!

— No, én nem találom annak! Szegényes, nem hivogató, s magam így élek benne, mint egy remete.

— Szivemből sajnálom önt, uram, — mondá szeliden Ella.

Ezalatt hirtelen sötét felhők tornyosultak és hihetetlen gyorsassággal megeredt a zápor.

— Vágtatnunk kell, kisasszony, — mondám, — ha meg akar menekülni a megázástól.

— Szívesen! Hajrá! Rendezzünk versenyt!

Neki eresztettük a lovakat, s azok versenyeztek a zugó széllel az országuton, de a villámok vakító fénye megmegriasztá őket. Az Ella lova kezdett megbokrosodni, s bár a kisasszony kitűnő lovas volt, láttam, hogy a szembe csapó zápor miatt nem lesz képes megzabolázni neki vadult lovát.

Mintegy ezer lépésnyire a villa parkjának kapujától baj történt. Egy fa volt az utban keresztbe fektetve, s az Ella lova neki ugrott az akadálynak. E pillanatban a nagy feszüléstől elszakadt a nyeregszija, s én borzadva láttam, hogy Ella veszve van, ha meg nem menekül.

Villámgyorsan odaugrottam, s abban a pillanatban, mikor a lova felugrott,

én megragadtam Ellát a derekánál fogva, s átrántottam magamhoz a nyeregbe. A megvadult ló tova szalad, s ő, Ella, a szépséges leány, a félmillió örökös, ott fekült karjaiban, fejét vállamra hajtva, elalélva . . .

De hát mit tettem volna mást? Egy lovasz ha ott van, az is így tett volna. Én nem követtem el udvariatlanságot ezáltal, hogy karjaiban emeltem . . .

Hazavittem a villába, s ott elmondám a kalandot, mely mindenkit meglepett, s a melyért nekem mindenki hálás köszönetet mondott . . . Aztán az eső elálatával én is hazamentem.

Másnap látogatást akartam tenni a villában, de a mint a kapun beléptem, mellettem robogott a Berde kettős fogata. Maga hajtott, s inasa hátul ült a tengelyülésen. Valóban elengáns ember volt ez a Berde Iván. Legujabb divat szerint öltözve, pompás két lovát hajtva, sokat mutatott.

Én tudva, hogy látogatása Ella kisasszonyt illeti, visszafordultam, de alig, hogy haza érkeztem, a düh és büszkeség hazerítetett. Csak azért is odamegyek! S a mint beléptem a kapun, Ella és Berde a kis fogaton ott robogtak ki előttem, az én nagy boszuságomra.

Már ismét vissza akartam fordulni, midőn Mátrayné asszony, ez a derék, kedves teremtés utánam kiállott a villa teraszáról.

Odamentem és üdvözöltem őt.

— Maga rossz ember, miért akart vizsámenni?

— Na, hát Berde urnak csak nem fogok itt versenyt csinálni?

— Miért nem? Talán fél tőle? Ezt rosszul tenné.

— Kedves asszonyom, ön talányokat ad fel nekem, pedig ehez sohasem értetem.

— Pedig érthetne engem, ha akarna. Én vagyok e háznál az ön jó anygala.

Megcsókoltam a derék nő kezét.

— Milyen komédiások tudtok lenni, ti férfiak! No, de hát valamit akarok önnek mondani.

— Hallgatom.

— En érdeklődöm az ön sorsa iránt, mert látom, hogy művelt ember, s egyéb baja sincs, mint a szegénysége.

— Hát ez nem elég baj?

— Ez a legkevesebb baj az ön helyében.

— Nem értem.

— Szereti ön Ella kisasszonyt?

Megütődve néztem a szép, mosolygó arcra.

— Asszonyom, én . . .

— Feleljen a kérdésemre.

— Noshát — igen.

— Miért nem nyilatkozik Ellának?

— Mit mondjak neki?

— Hogy ön képes megcsókolni a lányomat!

— Ej, asszonyom, minő szavak — mondám elpirulva.

— Ugy úgy csak piruljon. Én szereztem, ha látok embereket pirulni. Ez olyan becsületes! Egyszóval én érdeklődöm önök iránt, s ha egyszer Mátrayné valamit fel tesz magában, azt el is veszi, azt mondhatom önnek.

— Tehát mit tervez velünk?
— On szegény ember. Szerzek önnek egy gazdag örököst.

— Eh, az lehetetlen. Talán Ella kisasszonyt?

— Miért ne?

— Képtelen gondolat!

— Fogadjon nekem szót, beszéljen Ellával. Én tudom, hogy ő érdeklődik ön iránt. Akkor történt, mikor őt haza hozta. Nagyon lelkesen beszélt önről... Elpirult ő is, mint ön az előbb... Aztán reméllem, hogy nem a pénzért szereti őt?

— Ah, mit gondol felőlem?

— Nohát! Egy becsületes ember, a kinek van miből megélnie, mindig bátran megkérhet egy vagyonos örököst feleségül. Ugy van barátom. Ne rontsa el a kedvemet és az Ella reménységét. Jöjjön el holnap és nyilatkozzék.

— És Berde Iván?

— Oh, azt megugratom én, ne féljen semmit. Csak holnap itt legyen.

Képzhetni, milyen érzelmek közt mentem haza. Nem aludtam ősi kuriám rideg magányában semmit.

Korán reggel látogatóm jött: Berde Iván. Csodálkozva fogadtam, s kérdeztem is e különös látogatásnak az okát.

— Őszinte leszek, mondá ő. — Ön tudja, hogy szeretem Ella kisasszonyt. Meg is kértem a kezét, s a válasz reményt adott. Most tehát kérem önt, ne lábaukodjék többé a Weltmann villában, ha szereti az ép oldalbordákat. Én imádom Ella kisasszonyt.

— A pénzét!

— Azt is... Ön tudja, hogy ez mindig jó a szerelemhez. No, tehát most tudja, mi a teendője; tehát isten önnel!

Ezzel elment. Jót nevettem utána... Csak eredj, te bolond. Majd elbánik veled Mátrayné!

Délelőtt átlovagoltam a birtokomra rendelkezéseket tenni, s onnan egyenesen bementem a villába. Ella és Berde a parkban voltak és kedélyesen mulattak. Engem az örület kerületgett... Nem, nem lehet az, a mit Mátrayné mondott! Ezek szerítik egymást.

Nemsokára feljöttek a parkból, s együtt voltunk a teremben, midőn Weltmann ur egy levéllel lépett be.

— Kedves Ella hugom, szomorú hirt mondok. Eppen most kaptam levelet üzletvezetőmtől, a ki rettenetes dolgot jelent. Jer csak egy pillanatra.

Ella sietett bátyával a szomszéd szobába; Mátrayné is kiment. Kis idő múlva Mátrayné könyezve, Ella busan léptek ki a szobából.

— Mi történt? — kérdé élénken Berde Mátraynéól.

— Szörnyű eset! A bankár, a ki az Ella vagyonát kezelte, megszökött, s minden pénzt magával vitt. Istenem, mi lesz velünk? ... Jajgatott a szegény asszony.

Ella haloványan dült egy székre.

— Szegény barátom, — szólt Berdehez, most már koldus vagyok! De remélem, hogy ön nem hagy el engem! Ön mint mondja, gazdag, s így, a mig a vagyonomat talán visszakapom, megélünk.

— Oh, oh... hogyne drága kisasszony! — Azonnal megyek, hogy intézkedéseket tegyek az esküvő iránt... Alászolgája... Holnap, igen holnap itt leszek, jó rapot uram! — mondá gunyosan tekintve felém. S ezzel elsietett...

Én megdöbbenve hallottam az esetet. De végtelen öröm fogott el mégis, mert most már nem volt akadály a pénz, hogy elveszem Ellát.

Siettem is felhasználni az alkalmat... Megkértem ott mindjárt az Ella kezét és felajánlтам neki ősi házamat és kis birtokomat.

Ella elpirult és kezét nyujtott nekem.

— Elfogadom, s isten a tanum, az ön neje leszek!

— Szeret? Oh, mily boldoggá tesz e szavával.

— Szeretem. S már régebben szerettem, csak vártam nyilatkozzék.

— No, de csak mégis, ha én nem lettem volna! — mondá jó kedvűen Mátrayné.

... Egy hó mulva csendes családi körben megüljük a lakodalmat én és Ella. Mikor vége volt a lakomának, a melyet Weltmann ur rendezett, így szóltam nőmhöz:

— És most vonuljunk be a mi rezidenciánkba.

— Nem úgy, barátom, édes uram. Előbb utazunk egyet a világban s addig itthon rendbehozzák a birtokot, s az ősi házat kitarozzák, s akkor fogunk itt megtelepedni.

Én bámultam.

— De hiszen mi szegények vagyunk?

— Nem, kedves férjem. Nekem van egy félmillióm!

A gutta kerülgetett.

— Ne tréfáljatok velem... Szegény lelkemet ne gonyoljátok. Hát a megszökött bankár?

— Az csak mese volt.

— Mese?

— Hogy Berdét lerázzam a nyakamról, s hogy téged megfoghassalak...

Most utazunk, s beszélgetünk az ősi dominiumról, hogy milyen lesz az, ha ha hazamegyünk?...

Mátrayné asszony utitársunk, természetesen.

Romok közt.

A multnak omladékin állok.
Körüitem minden csupa rom,
Egy életet, egész világot
Pusztulva porba veszve látok, —
És még csak nem is siratom

Körültekingtek józanultán,
Miért rajongtam, mind unott,
Szivemhez idegen lett multam,
Oh, vagy nagyon sokat tanultam,
Vagy nagyon feledni tudok.

Főlepitném a multat újra,
Hogy a ki voltam, az legyek,
De ezer emlék szerte fujva,
De ezer eszme széjjel dülva,
S mind összehordnom nem lehet.

S hiába szedném is halomba
A mult sok hervadt levelét!
A fa lehullott száraz lombja,
A mig virult, disz volt és pompa
De összeszedve, por, szemét!

Biztatom magam szépre, jóra:
Ki állasz a romok felett,
Most itt a próba, a nagy próba,
Ha egy szép élet dölt a porba.
Most kezdj egy uj, szebb életet

Most tün ki majd, hogy ki a férfi.
Elijeszt-e egy pusztá rém?
Tudsz-e még uj életre térni?
Tudsz-e megint uj célnak élni,
Miként a kezdet kezdetén!

Beállsz-e örök siratónk
A megmásíthatlan miatt?
Vagy lelked újra szárnyat oldhat
S merészen ott kezded meg holnap,
Hol tegnapi lelked megriadt?

Oh, hogyha ez a rom nem volna,
S nem látnám gyöngém jelet!
De hogyan is építsek romra,
Tudván, mikép dölt halomra,
Mit öröklétre alkoték!

A multnak omladékin állok,
Mindenütt csak romok, romok,
Oh élet, nyisd uj láthatárod,
Ha nem láthatok uj világot,
Inkább vak lenni akarok.

Palágyi Lajos.

Késő tudás.

Kit lelke égő szomjusága
Nagy, messze célra csábított,
Még visszahívja visszasírja
Az árnyat, melyet elhagyott.

Hir és dicsőség álma, vágya
Egy csepp igaz gyönyört nem ad,
A lángja éget, fojt a mérge
S a szív, szegény, belészakad...

Fejem lehajtom néma éjen,
Oly árva, elhagyott vagyok...
Tünékeny álom gyöngye fénye
Szivem boruján átragyog;

Egy kis fehér ház, csendes alkony,
Világfelejtő enyhület —
Édes leány szerelme, csókja...
Oh vége! vége!... elveszett!...

Ivánfi Jenő.

AK

Magyar királyi szab.

úszó és mentő öltözékre

ZADÁK LAJOS

kereskedő

Budapest, IV. Kecskeméti-utca 13 sz.

specialis rakárt tart. Tengeri utazások, balatoni- és minden nagyobb uszó kirándulásoknál, vízi munkálatok- és az életmentéseknél nem uszók is teljes biztonsággal használhatják.

Az angol és hollandi mentő-eszközökkel történt összehasonlítás és szigorú kipróbálás után

a „Budapesti önkéntes mentő-egyesület“

a

„Budapesti tüzoltó-egylet“

és több sport-egyesület a Zadák-fele uszó- és mentő öltözéket a legkitűnbőbbnek találták.

Az öltözék leírását, valamint árjegyzéket kívánatra a feltaláló ingyen küld.

Minden létező cigarettapapírok között a legtökéletesebb és felülmulhatlan,

valódi francia

szivarkapapíros: Le GLORIA

Joseph Bardou & Fils-től

Perpignan és Párisban.

60 nagy arany érem, 16 nagy diszokmány, 20 „Hors Concours“ okmány.

Hüvely-különlegességek: „Le Gloria“ és „Vrai Goudron“.

Kaphatók minden norinbergi és papír-nagykereskedésben, valamint minden dohány- és szivartózsdeben.

Fischer Győző

városligeti

testegyesítő- és vizgyógyintézet

(ezelőtt D. Fischhof vizgyógyintézete)

Budapest, Városliget, Hermina-út 1525.

I. Testegyesítés Hessing[™] módszere szerint történik.

Az intézet kitüntetését nyert az 1889. évi országos kisednevelési kiállítás alkalmával a „Hessing“ gyógy mód meghonosításáért.

II. Vizgyógy mód. dr. Fischhof rendszere szerint alkalmaztatik.

Felvételnek bennlakó és bejáró betegek.

Tramway, Omnibusz, Telefon

Programm bérmentve. Jutányos árak!!!

Különlegesség: Prince of Wales férfi-övek.

LAWN TENNIS CZIPÓK.

Az összes sportnemekhez szükséges ruházati cikkek u. m.

verseny és training INGEK,

nadrágok, sapkák és czipők legnagyobb raktára.

Sigmund József

Budapest, IV. Városház-utca 2-4

Az iskolai tornázás összes ruházati kellékei.

FLANELL INGEK.